

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

INSTYTUT ORGANIZACJI I TECHNIKI DOWODZENIA

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
28936

Egz. - Nr

płk dypl. Antoni RUNIEWICZ

**UWAGI I WNIO SKI Z ĆWICZENIA TAKTYCZNO-
OPERACYJNEGO „MAZURY“ PRZEPROWADZONEGO
Z KADRĄ ASG
w dniach 17. – 21. 12. 1965 r.**

28936

WARSZAWA

LUTY

1966

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

INSTYTUT ORGANIZACJI I TECHNIKI DOWODZENIA

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMU SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
28936

Egz. Nr. 1

płk dypl. Antoni RUNIEWICZ

**UWAGI I WNIOSKI Z ĆWICZENIA TAKTYCZNO-
OPERACYJNEGO „MAZURY“ PRZEPROWADZONEGO
Z KADRĄ ASG
w dniach 17. – 21. 12. 1965 r.**

28936

A K A D E M I A   S Z T A B U   G E N E R A L N E G O
im.gen.broni K.Swierczewskiego

I N S T Y T U T   O R G A N I Z A C J I   I   T E C H N I K I   D O W O D Z E N I A

Inw. pos. 12357R

egz.nr.....

1

**ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego**
28936

UWAGI I WNIOSKI

z ćwiczenia taktyczno-operacyjnego "MAZURY"
przeprowadzonego z kadrą ASG w dniach 17-21.12.1965 r.

REMBERTOW

luty

1965 r.

T R E S C

1. Organizacja organów dowodzenia armii w świetle wykonywanych przez nie zadań.
2. Niektóre problemy uzyskiwania informacji przez organa dowodzenia armii.
- ~~3. Niektóre problemy techniki pracy organów dowodzenia armii oraz możliwości jej usprawnień.~~
4. Zastosowanie metod matematycznych w procesie przetwarzania informacji.
3. Problemy obiegu informacji.
6. Wnioski ogólne.
7. Załączniki - schematy i formularze badania zagadnień taktyczno-operacyjnych w czasie ćwiczeń /wypełnione przez uczestników ćwiczenia/.

1. ORGANIZACJA ORGANÓW DOWODZENIA ARMII W ŚWIETLE
WYKONYWANYCH PRZEZ NIE ZADAN.

1.1. Podstawowe wymagania stawiane organom dowodzenia na
współczesnym polu walki.

Jest rzeczą powszechnie znaną, że dowodzenie wojskami nie nadąża za rozwojem ^{szybko zmieniającej} współczesnej techniki bojowej oraz metod prowadzenia walki i operacji. Możliwość zastosowania współczesnych środków rażenia o niespotykanej dotąd sile i dużym zasięgu pozwala na niszczenie nieprzyjaciela na wielkich odległościach, a wzrost ruchliwości wojsk umożliwia wykorzystanie efektów własnych środków rażenia i stwarza realne przesłanki uchylania się od niszczących uderzeń nieprzyjaciela. Aby jednak w pełni wykorzystać własne możliwości rażenia i ruchliwość wojsk należy wcześniej - niż to potrafi nieprzyjaciel - wykryć jego ugrupowanie bojowe, dokładniej określić położenie i działanie poszczególnych pododdziałów lub innych obiektów stanowiących cele dla naszych środków rażenia, szybciej i sprawniej przekazać informacje o nieprzyjacielu i działaniu wojsk własnych do odpowiednich ośrodków dyspozycyjnych i szczegółowo je opracować, uprzedzić nieprzyjaciela w powzięciu najskusniejszej w danej sytuacji decyzji i zapewnić szybką jej realizację. Osiągnięcie tych postulatów możliwe będzie tylko wówczas, jeżeli zdołamy uzyskać nad przeciwnikiem przewagę w dowodzeniu.

Zapewnienie sprawnego dowodzenia i uzyskanie przewagi w dowodzeniu będzie możliwe pod warunkiem spełnienia następujących postulatów:

- a/ stworzenia jednolitego kompleksowego systemu dowodzenia;
- b/ przystosowania form organizacyjnych organów dowodzenia wszystkich szczebli do zasadniczych funkcji jakie organa te powinny wykonywać w procesie dowodzenia;
- c/ zapewnienia możliwości uzyskania niezbędnej ilości, dokładnych, aktualnych i terminowych informacji o położeniu i działaniu nieprzyjaciela oraz wojsk własnych;
- d/ zapewnienia wysokiej sprawności przetwarzania /opracowywania/ i dużej szybkości obiegu informacji;

- e/ dużego usprawnienia techniki pracy wszystkich organów dowodzenia poprzez jej racjonalną organizację, matematyzację, mechanizację a w perspektywie automatyzację;
- f/ zapewnienia pracownikom organów dowodzenia wszystkich szczebli wysokich kwalifikacji fachowych i wdrożenia ich do pracy w warunkach nowej organizacji.

Nie wszystkie spośród wymienionych postulatów były uwzględniane w ćwiczeniu kadry ASG "Mazury". Nie uwzględniono na przykład punktu "a", gdzie mówi się o stworzeniu jednolitego kompleksowego systemu dowodzenia, obejmującego swym zasięgiem wszystkie szczeble dowodzenia od pododdziałów, aż do związków operacyjnych. Struktura organizacyjna dowództwa armii, które przyjęto do ćwiczeń "Mazury" była tylko oderwany od szczebli podwładnych i przełożonych /dywizji i Frontu/ fragmentem organizacyjnym. Rzecz jasna, że takie połowiczne ujęcie organizacyjne już z góry przesądzało o trudności wyciągnięcia z treści pracy ćwiczących jakichś konkretnych wniosków organizacyjnych na przyszłość.

1.2. Krótką oceną ćwiczebnej struktury organizacyjnej organów dowodzenia armii.

Zespół autorski opracowując ćwiczenie oparł je na nowej strukturze organizacyjnej organów dowodzenia armii. Struktura organizacyjna tych organów - wg założeń - miała odpowiadać zasadniczej problematyce funkcji wykonywanych przez te organa w toku realizacji procesu dowodzenia.

Do takich problemów należałoby zaliczyć:

- rozpoznanie /zbieranie informacji/;
- kierowanie środkami rażenia /naziemnego i lotniczego/;
- kierowaniem ruchem;
- przetwarzanie i obieg informacji;
- obronę przeciwlotniczą i jednolity system powiadamiania;
- obronę przed środkami masowego rażenia;
- materiałowe i techniczne zabezpieczenie walki i operacji;
- zabezpieczenie i obsługę stanowiska dowodzenia.

W tym celu utworzono ćwiczebne dowództwo armii składające się z następujących członów organizacyjnych:

Zespół Dowodzenia, w skład którego weszli: dca armii, szef sztabu, kwatermistrz, Dowódca Wojsk Rakietowych i Artylerii, Dowódca SWL, Szef Łączności, Szef Wojsk Inżynieryjnych oraz Zastępca Dowódcy d/s politycznych, Razem 8 osób.

Zarząd Polityczny - 2 osoby /obsada ćwiczebna/.

Oddział Zbierania Informacji /11 ludzi/ składający się z czterech zespołów specjalistycznych.

Oddział Selekcji Informacji i Oceny Położenia - 10 osób.

Oddział Planowania i Rozkazodawstwa /16 ludzi/ - składający się z trzech zespołów specjalistycznych /planowania walki, zespół ogniowy, grupa operacyjna kwatermistrza/;

Oddział Zabezpieczenia Działań /15 ludzi/ - składający się z pięciu zespołów specjalistycznych;

Kwatermistrzostwo /10 ludzi/ - składający się z czterech zespołów roboczych.

Cwiczebna struktura organizacyjna dowództwa armii została przedstawiona na schemacie załącznik nr 1.

Trudno jest dokonać rzeczowej i obiektywnej oceny - przyjętej przez zespół autorski - organizacji organów dowodzenia armii z następujących względów:

1. Skład ilościowy poszczególnych członków organizacyjnych ze względu na braki kadrowe, nie był dostosowany do zakresu zadań stojących przed danym zespołem. Przykładem tego stanu rzeczy może być dwuosobowy zespół planowania rozpoznania, który nie był w stanie rozwiązać stojących przed nim zadań. Nie było również zespołu /dowodzenia lub organizacyjnego/, który aktywnie kierowałby organami rozpoznawczymi armii. Były natomiast trzy zespoły robocze zajmujące się mechanicznym zbieraniem informacji /od ZT, przelazonych i sąsiadów oraz rodzajów wojsk/. Wydaje się, że w konkretnym wypadku, jeżeli nie stać nas było na pełną obsadę kadrową ośrodka rozpoznawczego należało przedstawić jego strukturę organizacyjną i ograniczyć się jedynie do podgrywki tego organu dowodzenia. Niepełna obsada personalna ośrodka rozpoznawczego wypaczyła rzeczywisty obraz jego pracy.

2. Struktura organizacyjna dowództwa armii zakładała istnienie dwóch ośrodków o podobnych funkcjach. Takimi ośrodkami

od tego
mityzacja,
czy to
kolejna
strona 7
- nie
dzwonowa

były: Zespół Dowodzenia oraz Oddział Planowania i Rozkazodawstwa. Z nazwy tych ośrodków wynika, że oba one posiadają uprawnienia wydawania rozkazów i zarządzeń. Można się domyślać, że tylko Zespół Dowodzenia posiadał uprawnienia podejmowania decyzji, natomiast do Oddziału Planowania i Rozkazodawstwa należało jej formułowanie w postaci rozkazów i techniczne przekazywanie. Jeżeli tak było naprawdę należało zawczasu dokładnie określić zakres funkcji poszczególnych członów organizacyjnych. W przyszłości proponuje się przed tego rodzaju ćwiczeniami przygotowywać instrukcje dla poszczególnych zespołów roboczych.

3. W ćwiczeniach, w których wprowadza się nową organizację organów dowodzenia nieodzowne jest uprzednie przeszkolenie ćwiczących zespołów. Poszczególni oficerowie funkcyjni powinni doskonale znać nową strukturę organizacyjną, ogólnie - zakres zadań poszczególnych członów organizacyjnych i szczegółowe zadania organu dowodzenia w którego składzie pracują oraz własne. W konkretnym ćwiczeniu - szczególnie w początkowej fazie - niektórzy ćwiczący oficerowie robili wrażenie "mało zorientowanych". Część ćwiczących - wiedząc na "ciekawość" - zostawiała swoje miejsce pracy i udawała się tam, gdzie działo się coś interesującego. Niewątpliwie na "ciekawość" ma wpływ kierownictwo ćwiczenia, które egzekwuje określone /"ciekawe" - przeważnie taktyczno-operacyjne/ wiadomości od ćwiczących, niezależnie od funkcji jaką pełnią na SD armii.
4. Nie wszyscy oficerowie potrafili wczuć się w charakter działań organów dowodzenia podczas trwania ćwiczenia. Gra rozpoczęła się o godz. 12.00 i czas operacyjny był równy czasowi astronomicznemu. Poszczególne czynności oficerów sztabu powinny być^{być} ściśle dostosowane do toku zachodzących wydarzeń. Tymczasem część oficerów - na bardzo poważnych stanowiskach - zapomniała o tym i pracowała tak jakby to były ćwiczenia grupowe. Prowadzono rozwlekłe rozważania, kalkulacje i dyskusje zapominając o konieczności niezbędnych przedsięwzięć związanych z aktualnym kierowaniem działaniami armii. Typowym przykładem może być przeoczenie postawienia nowych zadań dla 7 DZ /zadania do dalszego marszu/, chociaż było wiadomo, że

o 12.00 w dniu następnym miała ona wejść do bitwy. W krytycznym momencie o 18.30 w pierwszym dniu ćwiczeń niektórzy oficerowie dowództwa armii umownie chcieli przyjąć, że dywizja od pół godziny znajduje się w marszu, gdy tym czasem znajdowała się ona na postoju, bez rozkazu do dalszego marszu i z ograniczonym zapasem paliwa. W początkowym okresie ćwiczeń na uwagę zasługuje jednak energia i operatywność niektórych oficerów z oddziału planowania, którzy w wielu wypadkach z własnej inicjatywy wpływali na przyspieszenie prac "konceptyjnych", zespołu dowodzenia.

Chodzi tu mianowicie o wykonanie planu operacji i przekazywanie zarządzeń /można tu wymienić ppłka E. Kamińskiego i mjra Krzeszowskiego/.

5. Należałoby jeszcze zwrócić uwagę na niedostateczną dyscyplinę niektórych oficerów /szczególnie w pierwszym okresie ćwiczeń. Chodzi tu przede wszystkim o dowódców rodzajów wojsk i szefów służb. Dowódca armii i szef sztabu kilkakrotnie nieraz musieli nawoływać, aby zajęli wyznaczone im stanowiska, lub też stawili się na odprawę.
6. Podczas ćwiczeń /w pierwszym okresie/ dowódca armii i szef sztabu - ze względów służbowych włączyli się do zajęć z opóźnieniem. Zjawisko zupełnie normalne, które spotyka się również w warunkach bojowych, że dowódcę armii w pewnym okresie ktoś zastępuje. W konkretnej sytuacji dowódcę armii zastępował płk Klonowski i dobrze wywiązywał się z obowiązków. Wydaje się słusznym, aby dowódca armii po powrocie na SD włączył się w dotychczasowy tok pracy dowództwa i dalej kontynuował kierowanie procesem dowodzenia, a nie wracał do sytuacji wyjściowej i nie powtarzał tego co zostało już zrobione, tym bardziej że zgodnie z założeniem ćwiczenia czas operacyjny równał się czasowi astronomicznemu.

Wymienione niedociągnięcia organizacyjne i wynikające z niedostatecznego stopnia przygotowania się części oficerów do zajęć, utrudniały realną ocenę przyjętej struktury organizacyjnej organów dowodzenia armii. Wydaje się jednak, że pewne uwagi dotyczące organizacji dowodzenia armii można byłoby przedstawić.

1. Proponowany Zespół Dowodzenia składający się z dowódcy, szefa sztabu, kwatermistrza oraz dowódców rodzajów wojsk i niektórych szefów służb jako stały organ dowodzenia nie zdaje egzaminu z następujących względów:
  - a/ nie posiada technicznych środków dowodzenia;
  - b/ nie posiada sił i środków do obrazowania informacji /gdy zachodziła potrzeba zabierano mapy innym zespołom roboczym, ograniczając lub nawet uniemożliwiając ich pracę/.
  - c/ praca zespołu nosiła charakter doraźny, ograniczała się do funkcji konsultacyjnych /poszczególni oficerowie zbierali się tylko wówczas, gdy zostali wezwani przez dowódcę armii/. Wydaje się więc, że należałoby zrezygnować z zespołu dowodzenia w takim ujęciu organizacyjnym w jakim wystąpił on na ćwiczeniu. Poszczególni oficerowie /szefowie/ powinni pracować w ośrodkach specjalistycznych jako ich kierownicy. Dowódca armii do konkretnej pomocy /prowadzenie mapy, nawiązywanie i utrzymanie łączności, informowanie /powinien posiadać 1-2 wysokokwalifikowanych oficerów do zleceń. W wypadkach gdy zajdzie potrzeba dowódca armii do swego wozu dowodzenia lub innego pomieszczenia może zaprosić kilku oficerów specjalistów /nie koniecznie tych którzy wchodzili w skład Grupy dowodzenia/ i wysłuchać ich opinii.
2. Oddział Zbierania Informacji łączył w sobie zadania zbierania informacji o nieprzyjacielu i wojskach własnych, ale tylko za pośrednictwem związków taktycznych, przełożonego, sąsiadów i dowódców rodzajów wojsk. Ponadto w oddziale istniał dwuosobowy zespół planowania rozpoznania nieprzyjaciela. Brakowało natomiast zespołu kierującego rozpoznaniem armijnych organów i środków rozpoznania. Rzecz jasna, że już sama struktura organizacyjna oddziału informacji w poważnym stopniu ograniczała możliwość uzyskiwania informacji o nieprzyjacielu, szczególnie informacji, które mogłyby dostarczyć armijne organa rozpoznawcze. Podkreślić należy również fakt, że funkcją oddziału - wynikającą z samej struktury organizacyjnej - było jedynie mechaniczne gromadzenie informacji.

Zespół nie może służyć jako stały organ dowodzenia. Szefowie są odwołani od swoich oficerów punkt 1) przedstawić:

Selekcją i oceną informacji oraz oceną położenia zajmował się oddział oceny położenia. *Zaistnienie wice strażnika - podział zbierania informacji, ich ujęcie oceniali.*

Wycelowano się w celu obciążenia i reformacji na co nie ma sobie powodów

3. Oddział Selekcji Informacji i Oceny Położenia pracował na bazie danych dostarczonych przez Oddział Zbierania Informacji. Rzecz jasna, że tego rodzaju ustawienia organizacyjne organów zajmujących się procesami informacyjnymi, sztucznie wydużało drogę obiegu informacji, /relacje uczestników ewiczenia - przedstawione w formularzach badania zagadnień taktyczno-operacyjnych/. Wydaje się niezbędnym, aby w celu skrócenia czasu obiegu informacji, opracowywać je bezpośrednio w tym ośrodku do którego one bezpośrednio docierają. Tak więc informacje o nieprzyjacielu powinny być opracowywane bezpośrednio w ośrodku rozpoznania. Natomiast dane o wojskach własnych, a częściowo również i o nieprzyjacielu, powinny być bezpośrednio opracowywane w Ośrodku Informacyjnym i w formie gotowych, sprawdzonych sformułowań i wniosków przedstawione dowódcy armii oraz innym organom dowodzenia, a w szczególności Ośrodkowi Planowania. Celowe więc jest zorganizowanie jednego ośrodka informacyjnego, który w swym składzie łączyłby organa zajmujące się zbieraniem, opracowaniem i przesyłaniem informacji.

4. Oddział Planowania i Rozkazodawstwa. Połączenie funkcji planowania i rozkazodawstwa wydaje się rozwiązaniem niezbyt szczęśliwym. Wskazaniem jest, aby oddział planowania zajmował się tylko problematyką planowania w najszerszym tego słowa znaczeniu. Planowałby więc on operacje armijne w ujęciu perspektywicznym, opracowywałby zadania dla związków taktycznych na kolejne dni operacji, opracowywałby rozkazy i zarządzenia itp. Dlatego też powinien on posiadać możliwości optymalne a nawet "cieplarniane" warunki pracy. Praca oddziału nie powinna być zakłócana żadnymi dodatkowymi funkcjami. Oddział powinien pracować na podstawie koncepcyjnego ujęcia zamiaru dowódcy i danych /już uprzednio opracowanych/ dostarczonych przez Ośrodek Rozpoznawczy i Ośrodek Informacyjny. W wypadku gwałtownych i nieprzewidzianych zmian sytuacji wymienione ośrodki mogłyby Oddziałowi Planowania dostarczać dodatkowych informacji. Nie jest więc celowe obarczanie Oddziału Planowania funkcją rozkazodawczą w znaczeniu technicznego przekazywania rozkazów.

Techniczną stroną rozkazodawstwa powinien zająć się specjalny ^{Zespół} ~~Środek~~ ^W Dyspozytorski, który powinien wchodzić w skład Oddziału Informacyjnego.

Nie jest celowe również posiadanie w składzie Oddziału Planowania - Zespołu Ogniwego i Grupy Operacyjnej Kwatermistrza.

Wydajność pracy tych organów będzie znacznie większa i wzrośnie ich operatywność, jeżeli zostaną one rozdzielone. Podyktowane to jest przede wszystkim różnorodnością spełnianych przez te organa funkcji, /planowanie operacyjne i taktyczne, kierowanie środkami rażenia, operacyjne dowodzenie tyłami/.

5. Oddział Zabezpieczenia Działań w proponowanym ujęciu organizacyjnym nie mógł w pełni podolać przewidzianym dla niego obowiązkom. Jeżeli założylibyśmy, że jego funkcją jest jedynie planowanie operacyjnego zabezpieczenia działań - zadaniom takim mógłby on podolać /średnio w składzie zespołu roboczego 2-3 ludzi/. Jednak poza planowaniem poszczególne zespoły powinny być kierować obroną przeciwlotniczą działaniem wojsk inżynieryjnych, systemem łączności, obroną przed środkami masowego rażenia, służbą techniczną i przeciwdziałaniem radioelektronicznym. Rzecz jasna, że ~~Zakres~~ zakres obowiązków przerastał możliwości ~~nieco~~ sztucznie utworzonego oddziału. Wydaje się celowe, aby ważniejsze zadania: zabezpieczenia operacyjnego, inżynieryjnego zabezpieczenia, łączności i przeciwdziałania radioelektronicznego, realizowane były przez samodzielne organa dowodzenia sztabu armii.

W wyniku doświadczeń pierwszego etapu ćwiczeń przeprowadzono pewne zmiany organizacyjne organów dowodzenia armii, które w poważnym stopniu przyczyniły się do usprawnienia dowodzenia. Nie należy jednak zapominać, że również ćwiczący oficerowie oswoili się z treścią i metodą ćwiczenia i lepiej oraz sprawniej pracowali niż na początku ćwiczenia. Po przeprowadzeniu usprawnień struktura organizacyjna organów dowodzenia armii przedstawiała się w ogólnym zarysie ~~mniej więcej~~ tak jak przedstawia to schemat - załącznik nr 2.

1.3. Niektóre propozycje dotyczące organizacji dowództwa armii.

Podczas omówienia ćwiczenia padło szereg uwag dotyczących zmian organizacyjnych organów dowodzenia armii. Do najciekawszych należałoby zaliczyć:

1.3.1. Propozycje płka dypl. J. Orzechowskiego dotyczące ogólnej struktury organizacyjnej organów dowodzenia armii rozmieszczonych na SD /załącznik nr 3/.

Punktem wyjściowym wymienionych propozycji było:

- a/ dostosowanie struktury organizacyjnej dowództwa armii do zasadniczych funkcji składających się na treść dowodzenia we współczesnych operacjach.
- b/ centralizacja zadań poszczególnych członów organizacyjnych dowództwa armii wokół zasadniczych problemów, którymi współczesne dowodzenia powinno się zajmować.
- c/ oparcie nowej struktury organizacyjnej organów dowodzenia armii na dotychczasowych formach organizacyjnych.

Według proponowanej struktury organizacyjnej, dowodzenie - na zasadniczych problemowych kierunkach - byłoby realizowane przez specjalnie zorganizowane organa.

Całokształt problematyki związanej z planowaniem rozpoznania, kierowaniem organami rozpoznawczymi armii, zbieraniem informacji o nieprzyjacielu od podwładnych, przełożonego i sąsiadów, badaniem jeńców i zdobytych dokumentów bojowych oraz oceną i wymianą informacji o nieprzyjacielu skupia się w Ośrodku Rozpoznania. Ośrodek ten koncentruje w swym składzie wszystkie dotychczasowe komórki rozpoznawcze. W zależności od potrzeb, sztab armii może swobodnie kierować wysiłki rozpoznania na zasadnicze, w określonym etapie operacji, zadania. Może więc ześrodkować wysiłek wszystkich lub większości organów rozpoznawczych dla zdobycia danych niezbędnych do wykonania zadań Ośrodka Ogniwego. W innym wypadku ciężar zadań rozpoznawczych może przesunąć się na korzyść działań wojsk inżynieryjnych lub też zabezpieczenia ruchu. Najczęściej jednak większość danych z rozpoznania w pierwszej kolejności będzie wykorzystywana do celów

zapewniających realizację zadań środków rażenia, w następnej kolejności te same dane - mogą być wykorzystane do realizacji innych zadań, np. planowania manewru wojsk.

Jednym z zasadniczych czynników decydujących o wartości bojowej armii są jej możliwości ogniowe. Dlatego też nieodzownym jest aby kierownictwo środkami rażenia było scentralizowane w rękach dowódcy armii. Celowe jest więc utworzenie Ośrodka Ogniowego /Ośrodka Rażenia/. Organ ten dysponowałby ogniem rakiet, artylerii, lotnictwa i środków chemicznych, Istnieją dwa różne poglądy, jeżeli chodzi o rozpoznanie i techniczne przygotowanie rakiet. Jeden pogląd to podporządkowanie Ośrodkowi Ogniowemu niezbędnych organów rozpoznawczych i Technicznej Bazy Rakietowej. Drugi natomiast zaleca centralizację środków rozpoznania w Ośrodku Rozpoznawczym, a Techniczną Bazą Rakietową - podporządkować Oddziałowi Uzbrojenia.

*za wypełnienia
Ośrodku
rozpoznawczego
oceny* Wydaje się, że względnie najlepszym rozwiązaniem będzie podporządkowanie organów rozpoznawczych Ośrodkowi Rozpoznawczemu, natomiast Techniczną Bazę Rakietową należałoby podporządkować Oddziałowi Ogniowemu. Jakie są realne korzyści wynikające z takiego rozwiązania ?

Centralizacja organów rozpoznawczych stwarza możliwości wykorzystania ich na korzyść Oddziału Ogniowego /była już mowa o tym przy omówieniu Ośrodka Rozpoznawczego/.

W wypadku gdyby Oddział Ogniowy dysponował tylko własnymi środkami rozpoznawczymi, posiadałby aktualne dane zdobyte tylko przez te organa. Pozostałe informacje mogłyby otrzymać z opóźnieniem lub nawet wcale ich nie uzyskać. Nie ulega więc wątpliwości, że tego rodzaju rozwiązanie zwiększa operatywność organów rozpoznawczych i zapewnia większą ekonomię sił i środków oraz wykorzystania danych z rozpoznania.

Podporządkowanie Technicznej Bazy Rakietowej Ośrodkowi Ogniowemu zwiększa operatywność wykorzystania rakiet, albowiem Szef Ośrodka Ogniowego stale, na bieżąco jest zorientowany w technicznym stanie i ruchu rakiet i może nieprzerwanie oddziaływać na ich przygotowanie. Pośrednictwo Szefa Oddziału Uzbrojenia wydłużyłoby drogę obiegu informacji i utrudniało pracę Ośrodka Ogniowego.

Poza wykorzystaniem rakiet i artylerii, Ośrodek Ognio-
wy byłby dyspozytorem przyznanych armii lotniczych środków
rażenia. Techniczną stronę wykorzystania lotnictwa bombo-
wego i myśliwsko-szturmowego należy jeszcze dokładnie
rozpracować na kilka kolejnych ćwiczeniach. Chodzi tu
przede wszystkim o wymianę informacji między Ośrodkiem
Ogniwym, a armią lotniczą oraz o nowe ujęcie zadań, a
nawet reorganizację /do likwidacji włącznie/ SWL.

Probleмами planowania oraz wymianą informacji zająłby
się Ośrodek Operacyjny. Składałby się on z Wydziału Planowa-
nia, Wydziału Informacyjnego, Wydziału Maskowania Operacyj-
nego i Dezinformacji, Wydziału Topograficznego oraz Sekcji
Techniczno-Administracyjnej.

Ośrodek Operacyjny tworzyłby dwa zespoły robocze:
Zespół Planowania i Zespół Informacyjny. Zespół Planowania
zajmowałby się planowaniem perspektywicznym i szczegółowym,
opracowywałby rozkazy i zarządzenia oraz inne dokumenty pla-
nowania. Zespół Informacyjny zajmowałby się wymianą informacj
wewnątrz SD, między punktami dowodzenia armii, z przełożo-
nym i podwładnymi, sąsiadami oraz dokonywałby oceny informa-
cji. Współpracowałby on ściśle z Ośrodkiem Łączności, któremu
podlegałby techniczny ośrodek dyspozytorski wymiany infor-
macji.

Skład wymienionych zespołów, w zależności od aktual-
nych zadań i stopnia obciążenia mógłby być różny. Szef Ośrod-
ka Operacyjnego w zależności od potrzeb ustalałby skład
zespołów roboczych. Techniczne środki dowodzenia /małej i
średniej mechanizacji, a w przyszłości również urządzenia
wejściowo-wyjściowe EMC /znajdowałyby się w sekcji tech-
niczno-administracyjnej. Obecnie w jej skład wchodzi jedy-
nie kreślarz i maszyniści.

Wysoka sprawność wymiany informacji zależy przede
wszystkim od sprawnie funkcjonującego systemu łączności.
Organizacyjną i techniczną stroną procesów informacyjnych
zajmuje się Ośrodek Łączności Utażniania Informacji i
Przeciwdziałania Radioelektronicznego. Ośrodek ten planowałby
organizację łączności, zapewniałby tajność obiegu informacji
/szczególnie poprzez wykorzystanie technicznych środków
utażnienia/ oraz planowałby przeciwdziałanie radioelektro-
niczne. Ponadto do zadań ośrodka należałoby kierownictwo

systemem łączności i przeciwdziałaniem radioelektronicznym.

Wychodząc z założenia, że system łączności powinien być dostosowany do struktury organizacyjnej ośrodków, które on obsługuje, należałoby opracować kilka wariantów tego systemu w oparciu o nową strukturę dowództw armii i sprawdzić je podczas ćwiczeń lub treningów sztabowych.

Jednym z najważniejszych w całokształcie działania armii jest problem obrony przed środkami napadu powietrznego. Dlatego też pożądanym jest, aby planowanie OPL i kierowanie środkami obrony powietrznej były scentralizowane w jednym ośrodku dowodzenia. Celowe więc jest w Ośrodku OPL skoncentrować dowodzenie rakietami i artylerią przeciwlotniczą ~~or~~ oraz posiadać organ współdziałania z lotnictwem myśliwskim. Ośrodek ten powinien również kierować całokształtem przedsięwzięć jednolitego systemu powiadamiania/w powiązaniu z organami OPSMar/.

Coraz to większego znaczenia we współczesnych operacjach nabiera zapewnienie sprawnego ruchu wojsk. Kierowanie różnorodnymi rodzajami ruchu jest zjawiskiem bardzo trudnym i skomplikowanym. Wymaga ona harmonijnego zgrania dofrontowego ruchu wojsk, pododdziałów zaopatrzeniowych i ewakuacyjnych, zmiany stanowisk przez artylerię i rakiety, przegrupowania naziemnych oddziałów lotnictwa itp.

Do planowania ruchu i kierowania nim zaproponowany został specjalny organ dowodzenia jakim jest Ośrodek Ruchu. Ośrodek ten byłby podporządkowany bezpośrednio szefowi sztabu armii. Niezbędny przy tym jest pewnego rodzaju podział funkcji między Ośrodkiem Operacyjnym i Ośrodkiem Ruchu. Ośrodek Operacyjny zajmowałby się przede wszystkim, poza całokształtem planowania operacyjnego, kierowaniem działaniami pierwszorzutowych związków taktycznych. Natomiast Ośrodek Ruchu kierowałby przegrupowaniem wojsk i innymi rodzajami ruchu w strefie tyłów armii.

W działaniach na północnym kierunku strategicznym specjalnego znaczenia nabiera inżynieryjne zabezpieczenie operacji. Zakres zadań związany z tymi funkcjami stwarza konieczność posiadania do tych celów specjalnego organu dowodzenia jakim jest Ośrodek Inżynieryjnego Zabezpieczenia Działań. Do jego zadań należałoby przede wszystkim

planowanie przedsięwzięć inżynierskich i kierowanie ich realizacją, Spotyka się poglądy, że funkcje tego ośrodka mógłby przejąć Ośrodek Ruchu lub też Ośrodek Operacyjny. Wydaje się, że tego rodzaju rozwiązanie organizacyjne można ^{byłoby} sprawdzić na jednym z ćwiczeń. Trzeba jednak pamiętać, że zadania inżynierskie armii daleko wykraczają poza problematykę ruchu, a kierowanie działaniami wojsk inżynierskich napewno nie ułatwiłoby, a utrudniałoby pracę Ośrodka Operacyjnego.

Jednym z ważnych problemów mających duży wpływ na całokształt operacji, są przedsięwzięcia mające na celu użycie i obronę przed środkami masowego rażenia. Dotychczas zadania te realizowane były przez Szefostwo Wojsk Chemicznych. Obecnie zgodnie z proponowaną organizacją - zadania związane z użyciem chemicznych środków rażenia przyjąłby na siebie Ośrodek Ogniowy. Pozostała część zadań - to obrona przed środkami masowego rażenia. Niektórzy twierdzą, że funkcje te może przejąć na siebie Ośrodek Operacyjny. Wydaje się jednak, że zadania te w poważnym stopniu wykraczałyby poza możliwości tego Ośrodka. Celowe więc jest zachowanie organu dowodzenia, który w nowej strukturze organizacyjnej dowództwa armii zajmowałby się planowaniem i realizacją obrony przed środkami masowego rażenia. Organem takim byłby Ośrodek OPBMar.

Problemy rozmieszczenia, przesunięcia, ochrony i obrony oraz obsługi SD należałyby do obowiązków Komendy Ochrony. Organ ten według proponowanej wersji organizacyjnej łączyłby w sobie dotychczasowe funkcje Komendy Ochrony, Wydziału Administracyjno-Gospodarczego i kancelarii sztabu.

Poza wymienionymi organami dowodzenia na SD powinna znajdować się Grupa Operacyjna Kwatermistrza składająca się z Wydziału Operacyjnego i Wydziału Planowania Materiałowo-Technicznego. Grupa ta zajmowałaby się problemami operacyjnego kierowania /dowodzenia/ tyłami.

Proponuje się aby za wyjątkiem Ośrodka Ogniowego i Grupy Operacyjnej Kwatermistrza, wszystkie wymienione organa dowodzenia wchodziły w skład sztabu armii i bezpośrednio podlegały szefowi sztabu.

Istnieją również poglądy, wg których wszystkie organa dowodzenia, które rozmieszczone są na stanowisku dowodzenia /w tym również Ośrodek Ogniowy i Grupa Operacyjna Kwatermistrza/ powinny podlegać szefowi sztabu, jako komendantowi SD.

Dowódca armii, jako dowódca całości, nie byłby w tego rodzaju rozwiązaniu organizacyjnym "przywiązany" do SD. Znajdowałby się on zawsze tam skąd najwygodniej lub najkorzystniej w danej chwili byłoby dowodzić armią. Mógłby więc on być na SD lub innym punkcie dowodzenia armii, a nawet na SD jednego ze związków taktycznych, skąd kierowałby działaniami armii. Rzecz jasna, że wyposażenie wozu dowodzenia i jego obsługa powinny zapewnić dowódcy armii możliwość kierowania działaniami armii z każdego punktu w ugrupowaniu operacyjnym armii. Wydaje się, że problem ten na razie należałoby pozostawić otwarty i powziąć konkretną decyzję, po uprzednim dokładnym sprawdzeniu zasad podporządkowania poszczególnych organów dowodzenia, bezpośrednio na ćwiczeniach.

1.3.2. Propozycje gen. Dudka dotyczące organizacji tyłowych organów dowodzenia armii.

Ideą przewodnią wymienionych propozycji było usprawnienie dowodzenia tyłami armii oraz zmniejszenie stanu osobowego tyłowych organów dowodzenia.

Zasadniczym elementem proponowanych zmian to likwidacja kwatermistrzowskiego stanowiska dowodzenia w jego dotychczasowej formie i zmniejszenie obsady kwatermistrzowskich organów dowodzenia prawie dwukrotnie bo z przeszło 90 ludzi do około 50 ludzi. Proponuje się również utworzenie na SD armii Grupy Operacyjnej Kwatermistrza w składzie 6-8 ludzi. Zadaniem tej grupy byłoby operacyjne kierowanie tyłami armii. Obsada osobowa grupy powinna zapewniać możliwość jej pracy na dwie zmiany.

Zamiast dotychczasowego Kwatermistrzowskiego Stanowiska Dowodzenia, proponuje się odpowiednio rozbudować Szefostwo Ruchomej Bazy Armii. Organ ten zająłby się techniczną stroną kierowania tyłami armijnymi. Ponieważ w rejonie SRBA /Szefostwo Ruchomej Bazy Armii/ rozmieszczone byłyby inne organa dowodzenia jak Zarząd Polityczny, Oddział Kadr, Prokuratura, Sąd należałoby zastanowić się nad odpowiednim doborem nazwy dla tego punktu dowodzenia.

Istnieją poglądy, które wyrażają ideę posiadania w rejonie SRBA również elementów niektórych operacyjnych organów dowodzenia. Pozwoliłoby to na czasowe przejęcie dowodzenia armią, w wypadku gdyby zasadnicze SD uległo zniszczeniu.

Kwatermistrz armii z zasady znajdowałby się ze swoją grupą operacyjną na stanowisku dowodzenia. Nie wyklucza się jednak takich możliwości, że w szczególnych wypadkach może on przebywać w rejonie SRBA. Na SD pozostałby wówczas jego zastępca.

Należałoby mieć pewne zastrzeżenia odnośnie stopnia zmniejszenia stanu osobowego kwatermistrzostwa.

Trzeba bowiem pamiętać o jednym, że zmniejszenie stanów ilościowych nie jest celem samym w sobie a powinno przyczynić się do usprawnienia pracy. Stopniowy wzrost stanów osobowych organów dowodzenia spowodowany był wzrostem funkcji wykonywanych przez te organa. Zmniejszenie więc ich może nastąpić nie w drodze mechanicznej, ale poprzez lepszą organizację pracy, wyższy poziom umiejętności, technizację pracy. Należy również pamiętać i o tym, że wprowadzenie technicznych środków dowodzenia nie zawsze oznacza zmniejszenie obsady osobowej, albowiem maszyny i urządzenia techniczne wymagają również ludzi do ich obsługi. Technizacja pracy ośrodków dowodzenia to przede wszystkim większa dokładność, szybkość wykonywania i większa wydajność pracy.

W dotychczasowej praktyce pracy organów dowodzenia często występuje zjawisko powtarzania pewnych czynności jak np. rozkaz wydawany jest przez dowódcę ustnie, potem pisze go oficer sztabu, a potem z kolei jest przepisywany przez maszynistkę. Wydaje się, że kwalifikacje oficerów sztabu w zakresie wykorzystania małej i średniej mechanizacji powinny zapewniać możliwości obsługiwaną przez nich maszyn do pisania, dalekopisów, arytmometrów itp. Pozwoliłoby to znacznie skrócić czas wykonywania dokumentów i przesyłania informacji oraz przyczyniłoby się do ograniczenia obsługi środków dowodzenia do niezbędnego minimum.

----- . -----

Ta pobieżna ocena organizacji organów dowodzenia armii z ćwiczenia "Mazury" oraz propozycje usprawnień w tym zakresie nie daje jeszcze pełnego obrazu potrzeb jakie dowodzenie stawia na tym odcinku. Ocena ta była bowiem niekompletna i ograniczyła się tylko do tych organów, które

powinny być rozmieszczone na stanowisku dowodzenia armii. Nie uwzględnia ona również struktury organizacyjnej armijnych organów dowodzenia w ogólnym kompleksowym systemie dowodzenia wojskami operacyjnymi. W ćwiczeniu nie uwzględnione lub nie w pełni uwzględnione zostały takie organa jak: Zarząd Polityczny, Oddział Kadr, Oddział Uzbrojenia, Oddział Ewidencji, Organizacji i Uzupełnień, Komenda Ochrony, Prokuratura, Sąd itp. Tylko pełna całkowita analiza wszystkich armijnych organów dowodzenia w powiązaniu z całokształtem kompleksowego systemu dowodzenia, mogłaby stworzyć przesłanki do wyciągnięcia uzasadnionych wniosków.

2. NIEKTÓRE PROBLEMY UZYSKIWANIA INFORMACJI PRZEZ ORGANA DOWODZENIA ARMII

Podstawowym czynnikiem dowodzenia jest zawsze niezbędny zasób informacji o nieprzyjacielu i wojskach własnych. Ażeby informacje przetwarzać /opracowywać/ i przesyłać /wprowadzać je w bieg/ należy wcześniej je zdobyć. Ilość, jakość i terminowość zdobytych informacji warunkuje pozostałe procesy informacyjne. Duży zasób dokładnych i właściwie przetworzonych informacji w zasadniczy sposób wpływa na pomyślny przebieg działań bojowych i operacji. Podczas ostatniej wojny często zachodziło tego rodzaju zjawisko, że była dostateczna ilość środków rażenia /artylerii i moździerzy/, wystarczało amunicji a brakowało jedynie celów, które można byłoby zwalczać przy pomocy posiadanych środków. Brakowało w zasadzie dokładnych informacji o obiektach npla, aby możliwym było efektywne wykorzystanie posiadanych środków rażenia.

opracowywać

W ćwiczeniach "Mazury" odnosiło się wrażenie, że problem zdobywania informacji o nieprzyjacielu był potraktowany nieco marginesowo. Przykładem tego stanu rzeczy był fakt, że zachodziły poważne trudności z wytypowaniem, w pasie działania armii, pewnej ilości celów niezbędnych do sprawdzenia programu "Delta". Wydaje się, że zasadnicze przyczyny tego stanu rzeczy miały następujące źródła:

- problem rozpoznania w ćwiczeniach "Mazury" traktowany był w pewnym stopniu tylko jako tło do rozgrywania innych zagadnień /np. pracy Zespołu Dowodzenia, Oddziału Informacyjnego itp./;

- rozpoznawca*
- błędna struktura organizacyjna Ośrodka Uzyskiwania Informacji;
  - nie pełne wykorzystanie możliwości armijnych organów rozpoznania;
  - zbyt "oszczędnościowe" ustawienie podgrywki organów dostarczających dane z rozpoznania.

2.1. Organizacja i zadania ośrodków rozpoznawczych w sztabie armii.

Podczas ćwiczeń stosowane były dwie wersje struktury organów dowodzenia zajmujących się problemami rozpoznania. Trzecia wersja została przedstawiona podczas omówienia ćwiczenia /płk dypl. J. Orzechowski/.

Według pierwszej wersji istniały dwa - zajmujące się problematyką rozpoznania - organa: Oddział Zbierania Informacji oraz Oddział Selekcji Informacji i Oceny Położenia.

Zasadnicze wady tej struktury były następujące:

- zbyt słaby ilościowo /2 ludzi/ zespół planowania rozpoznania;
- nie uwzględniono zespołu, który kierowałby działaniem armijnych organów rozpoznawczych;
- informacje o nieprzyjacielu były przekazywane tylko za pośrednictwem związków taktycznych, przełożonego i sąsiadów i to jedynie przy okazji składania meldunków lub informacji o ogólnym położeniu wojsk własnych, co przy ograniczonych możliwościach podgrywki nie dawało rzeczywistego obrazu działań;
- podział zadań między Oddział Zbierania Informacji /czynności mechaniczne/ a Oddział Selekcji Informacji i Oceny Położenia co wydłużało czas opracowania i wymiany informacji;
- wadliwe informowanie wewnątrz sztabu o sytuacji nieprzyjaciela.

W wyniku doświadczeń pierwszego etapu ćwiczenia dokonano usprawnień organizacyjnych, które polegały na utworzeniu jednego organu rozpoznawczego w armii, jakim był Oddział Rozpoznawczy. Struktura organizacyjna Oddziału podobna była do struktury dotychczas istniejącego Oddziału Rozpoznawczego z tym jednak, że w skład nowoutworzonego oddziału włączono komórki rozpoznawcze z innych armijnych organów dowodzenia jak np. Dowództwa Wojsk Rakietowych i Artylerii, Szefostwa Wojsk Inżynieryjnych itp. Praca tego organu przebiegała

znacznie sprawniej w stosunku do organów rozpoznawczych pierwszej wersji organizacyjnej.

Podobną w swej strukturze i założeniach organizacyjnych była wersja ośrodka rozpoznawczego sztabu armii przedstawiona przez płka dypl. J. Orzechowskiego podczas omówienia ćwiczeń. Według tej wersji Ośrodek Rozpoznawczy sztabu armii składałby się: z Zespołu Planowania Rozpoznania - 2 ludzi; Zespołu Informacji o Nieprzyjacielu - 3 ludzi; Zespołu Kierowania Organami Rozpoznawczymi Armii - 2 ludzi; Zespołu Badań Jeńców i Zdobytych Dokumentów Bojowych - 4 ludzi; i Sekcji Meteorologicznej - 2 ludzi. Razem w Ośrodku Rozpoznawczym byłoby 13 ludzi. Ośrodek ten centralizowałby w sobie całokształt zadań rozpoznawczych armii. Konsekwencją powstania tego ośrodka byłaby likwidacja komórek rozpoznawczych w innych organach dowodzenia armii jak np. w Dowództwie Wojsk Rakietowych i Artylerii, Szefostwie Wojsk Inżynieryjnych, i Szefostwie Wojsk Chemicznych. W skład Ośrodka Rozpoznawczego powinno wchodzić szereg specjalistów takich jak np: od rozpoznania naziemnego, specjalnego, radiolokacyjnego, radiowego, lotniczego, meteorologicznego itp.

2.2. Planowanie rozpoznania w armii.

Planowaniem rozpoznania zajmowałby się Zespół Planowania Rozpoznania /Proponowany skład tego zespołu wynosi 2 ludzi/. Podstawą do opracowania planu rozpoznania są: decyzja dowódcy armii, wytyczne szefa sztabu, dotychczas posiadane wiadomości o nieprzyjacielu i znajomość posiadanych sił i środków.

Plan rozpoznania powinien ujmować:

- zadania dla armijnych organów rozpoznawczych;
- zadania dla związków taktycznych i rodzajów wojsk /jeżeli posiadają organa rozpoznawcze/;
- zadania rozpoznania lotniczego /według przydzielonych środków lotniczych/;
- zapotrzebowanie na rozpoznanie ze szczebla Frontu i od sąsiadów.

Planując rozpoznanie Zespół Planowania musi stale mieć na uwadze hierarchię potrzeb informacji o nieprzyjacielu. Rzecz jasna w pierwszej kolejności i większością posiadanych sił i środków powinny być zapewnione potrzeby

armijnych środków rażenia, które reprezentuje Ośrodek Ogniowy.

Na podstawie wykonanego i zatwierdzonego planu rozpoznania Zespół Planowania Rozpoznania opracowuje zarządzenia na rozpoznanie dla organów rozpoznawczych armii i związków taktycznych oraz zapotrzebowanie na rozpoznanie dla Frontu i wojsk współdziałających /np. armia lotnicza/.

Niezależnie od ogólnego planu rozpoznania armii Zespół Planowania Rozpoznania opracowuje zadania rozpoznania na każdy kolejny dzień operacji i przesyła je wykonawcom.

2.3. Kierowanie organami rozpoznawczymi armii

Do kierowania organami rozpoznawczymi armii przeznaczony jest specjalny Zespół. W skład tego zespołu mogą również wchodzić oficerowie i podoficerowie z odwodami i środkami rozpoznania. Zespół ten przy pomocy technicznych środków łączności utrzymuje łączność z organami rozpoznawczymi armii /grupy specjalne, pododdziały rozpoznania naziemnego, lotnictwo rozpoznawcze, śmigłowce, rozpoznanie radioelektroniczne itp/. W zasadzie środki radiowe tego zespołu pozostają na podsłuchu odbierając informacje od organów rozpoznawczych, ale są również w każdej chwili gotowe przejść na dawanie, aby przekazać nowe zadania rozpoznawcze wynikłe z nowej sytuacji. Ma to szczególne znaczenie przy utrzymaniu łączności z grupami specjalnymi działającymi w ugrupowaniu nieprzyjaciela. Otrzymane wiadomości zespół przekazuje natychmiast Zespołowi Opracowania Danych o Nieprzyjacielu. Oba te zespoły mogą, a nawet powinny pracować w jednym pomieszczeniu /autobus sztabowy/.

Informacje, które napływają od armijnych organów rozpoznawczych na SD armii powinny być równocześnie dostarczane do ośrodków rozpoznawczych pierwszorzutowych związków taktycznych, wojsk raketowych i artylerii wojsk inżynierskich i innych zainteresowanych tymi środkami dowodzenia. Powinno się to odbywać poprzez włączanie odbiorników radiowych wymienionych ośrodków do sieci radiowej poszczególnych organów rozpoznawczych armii.

Aby zapewnić możliwość uzyskiwania informacji o nplu od wszystkich organów rozpoznawczych armii - w warunkach ćwiczeń na mapach - należy posiadać dobrze zorganizowaną i sprawnie działającą podgrywkę organów rozpoznawczych.

Trzeba również mieć to na uwadze, że dopływ informacji powinien być procesem ciągłym.

2.4. Zdobywanie informacji o nieprzyjacielu od podwładnych, przełożonych i sąsiadów.

Wiadomości o nieprzyjacielu, które zostaną uzyskane przez związki taktyczne i oddziały, organa rozpoznawcze Frontu i sąsiadów mogą napływać do sztabu armii następującymi drogami:

- poprzez oficerów kierunkowych /Ośrodek Informacyjny/ który^Z pracują w sieci dowodzenia dywizji, Frontu i sąsiadów; informacje te będą najczęściej włączane w treść ogólnych meldunków;
- poprzez bezpośrednie meldunki składane do sztabu armii o położeniu poszczególnych dywizji;
- poprzez włączanie odbiorników radiowych do sieci organów rozpoznawczych dywizji pierwszorzutowych /Informacje o nieprzyjacielu - zdobyte przez te organa - jednocześnie docierają do sztabu dywizji i sztabu armii/;
- poprzez utrzymanie stałej łączności z ośrodkami rozpoznawczymi dywizji pierwszorzutowych.

Realizacja tych zadań wymaga jednak dodatkowej ilości sił i środków. W niektórych wypadkach możliwe będzie wykorzystanie do tych celów oficerów Zespołu Planowania Rozpoznania /jeżeli w tym czasie zespół nie będzie zatrudniony planowaniem nowych zadań/ lub z Zespołu Badania Jeńców i Dokumentów.

2.5. Opracowanie danych z rozpoznania i wymiana informacji o nplu.

Otrzymywane z różnych źródeł wiadomości o nieprzyjacielu powinny być poddane gruntownej ocenie, selekcji i opracowaniu. Część tych informacji powinna być przekazana do zainteresowanych ośrodków dowodzenia. Czynności te wykonuje Zespół Informacji o Nieprzyjacielu. Zajmuje się on oceną, segregacją i opracowaniem otrzymanych informacji. Miejscem pracy tego Zespołu powinno być to samo pomieszczenie w którym pracują oficerowie i podoficerowie /obsługa środków łączności/ zbierający dane od armijnych i dywizyjnych organów rozpoznawczych oraz lotnictwa rozpoznawczego, Otrzymywane informacje - po ich rozkodowaniu - powinny być gruntownie

ocenione, skonfrontowane z innymi danymi, uzupełnione informacjami uzyskanymi z innych źródeł, zapisane lub wrysowane na mapę i przekazane do zainteresowanego ośrodka dowodzenia. Należy przy tym określić ważność otrzymanej informacji, jej wiarygodność i aktualność. W zależności od charakteru informacji powinny one być natychmiast przekazywane do zainteresowanych odbiorców w określonej kolejności. Charakter informacji, jej ważność oraz czas i sposób przekazania do dalszego opracowania określa szef Ośrodka Rozpoznawczego lub jego zastępca. Przekazywaniem informacji zająłby się specjalny 2-3 osobowy zespół roboczy z Zespołu Informacji o Nieprzyjacielu. Jeden z oficerów zajmowałby się informowaniem wewnątrz SD - przekazywałby on informacje o nieprzyjacielu dowódcy armii, Zespołowi Planowania i innym ośrodkom dowodzenia.

Informacje powinny być opracowane w postaci krótkich zwięzłych meldunków. Powinny one również zawierać ocenę dokonaną przez Szefa Ośrodka Rozpoznawczego. Pozostali oficerowie zespołu informacyjnego przesyłaliby dane o nieprzyjacielu na inne punkty dowodzenia armii, informowałiby oddziały rakiet i artylerii, związki taktyczne, przełożonego i sąsiadów. Informacje te mogą być przekazywane osobiście przez wymienionych oficerów /przy pomocy istniejącego systemu łączności/, lub za pośrednictwem oficerów kierunkowych /z Ośrodka Operacyjnego/.

Do obowiązków Zespołu Informacji o Nieprzyjacielu należy również prowadzenie mapy wiadomości o nieprzyjacielu i opracowanie komunikatów i sprawozdań rozpoznawczych.

3. NIEKTÓRE PROBLEMY TECHNIKI PRACY ORGANÓW DOWODZENIA ARMII ORAZ MOŻLIWOŚCI JEJ USPRAWNIEN.

W trakcie ćwiczeń taktyczno-operacyjnych "Mazury" ^{eskiwe} *do* technika pracy sztabu nie wniesła żadnych zmian. Wrysowywanie położenia na mapę, powielanie dokumentów i planowanie działań wykonywano metodami tradycyjnymi nie stosując jakichkolwiek usprawnień. Podobnie przedstawia się sprawa odnośnie metod oceny położenia i wypracowania decyzji.

Bardzo ważną rolę w usprawnieniu pracy sztabu odgrywa właściwa ich organizacja oraz dobór ludzi pod względem kwalifikacji i szerokie wykorzystanie pomocniczych urządzeń technicznych /magnetofony, wyświetlarki, urządzenia głośnomówiące itp/. Istnieje szerokie możliwości wykorzystania PWC

za szeregowca

*To jest fakt
zabójczy
czyżby
inne*

*W opracowaniu
sztabu, nie*

szczególnie w okresie wypracowania decyzji przez dowódcę oraz w okresie planowania operacji.

Warunków do przeprowadzenia szczegółowej analizy pracy sztabu nie było, gdyż nie stosowano w ćwiczeniu jakichkolwiek usprawnień techniki pracy sztabowej oraz ze względu na zmianę struktury organizacyjnej sztabu w czasie ćwiczenia.

4. ZASTOSOWANIE METOD MATEMATYCZNYCH W PROCESIE PRZETWARZANIA INFORMACJI.

4.1. Zastosowanie metody analizy sieciowej - PERT

Szczegółowe przebadanie problematyki związanej z przegrupowaniem ZT na dużą odległość oraz praktyczne próby rozwiązania tego zagadnienia metodami analizy sieciowej wykazały, że metoda PERT stwarza realne możliwości szybkiego i dokładnego opracowywania planów przegrupowania, bieżącej ich aktualizacji oraz operatywnego kierowania przebiegiem tego rodzaju przedsięwzięcia.

W oparciu o ten sam model sieciowy zdołano w praktyce opracować trzykrotnie plan przegrupowania dywizji /DZ i DPD/ w toku ćwiczeń w ciągu 2,5 - 3,5 godz. /przy zastosowaniu EMC "ODRA-1003"/ Plan ten obejmował szczegółowo całokształt prac związanych zarówno z marszem, jak i jego wszechstronnym zabezpieczeniem. Zgodnie z opinią fachowców, wyniki obliczeń i praktyczne wskazówki organizacyjne, jakie dzięki zastosowaniu PERT dało się uzyskać, wykazują bezsporną wyższość tego sposobu planowania nad dotychczasowymi, tradycyjnymi metodami, wyrażającą się przede wszystkim w dokładności i szczegółowości kalkulacji oraz przystępnej i wysoce poglądowej formie planu.

Przy pewnych modyfikacjach algorytmu i programu, mających na celu obliczenie czasu trwania niektórych czynności przez EMC oraz usprawnienie wprowadzania danych i wyprowadzania wyników z EMC, wszystko przemawia za tym, że wymieniony wyżej czas, potrzebny na opracowanie planu przegrupowania, uda się skrócić przypuszczalnie o połowę.

Czasy trwania poszczególnych etapów opracowania planu przegrupowania metodą PERT, osiągnane w chwili obecnej i możliwe do osiągnięcia po zmodyfikowaniu algorytmu i programu przedstawia poniższa tabela.

Etapy opracowania planu przegrupowania	Czas trwania etapu w chwili obecnej	Przewidywany czas trwania etapu po modyfikacji programu
Przygotowanie danych wejściowych	90-120 min	30-40 min.
Perforacja taśmy danych wejściowych	30-45 min.	10-15 min
Wyprowadzenie danych do EMC ODRA-1003 i wykonanie obliczeń	10-15 min.	15-20 min.
Wyprowadzenie wyników na dalekopis	30-45 min.	10-15 min.

W przypadku niemożliwości wykorzystania EMC, czas przygotowania danych wyjściowych nie będzie mógł być skrócony, a wykonanie obliczeń przy pewnej wprawie trwać będzie około 90-120 min.

W najbliższej przyszłości należałoby ponadto przebudować istniejący model sieciowy przegrupowania w ten sposób, aby uwzględniał także transport kolejowy i lotniczy.

Ostateczne opracowanie algorytmu i programu wraz z instrukcjami wykonawczymi dla użytku sztabów zakończyć będzie można w przeciągu około 3 miesięcy.

Powyższe rozwiązanie problemu planowania przegrupowania ZT stanowić może wstępny etap zastosowania metody PERT do rozwiązania znacznie szerszego zagadnienia - operacyjnego rozwinięcia wojsk armii i frontu.

W omawianych ćwiczeniach zastosowano również z powodzeniem metodę PERT do planowania desantu taktyczno-operacyjnego w sile ppd przydzielonego do Armii. Po upływie niespełna dwóch godzin od chwili otrzymania założenia można mieć terminy /najwcześniejsze możliwe i najpóźniejsze dopuszczalne/ rozpoczęcia i zakończenia wszystkich czynności składających się na operację desantową. Można też określić czas trwania czynności związanych z organizacją i wysadzeniem desantu i wskazać czynności decydujące o tym czasie.

Opracowanie "czasowe" tego typu operacji w tak krótkim terminie było jednak możliwe dzięki posiadanemu, już uprzednio zbudowanemu, modelowi sieciowemu.

W celu maksymalnego wykorzystania metod sieciowych w pracach sztabów jest niezbędne przeszkolenie oficerów sztabu na kursach ^Wdytygodniowych oraz utworzenie bibliotek

typowych sieciowych modeli prowadzenia działań bojowych. Są to przedsięwzięcia pracochłonne i kosztowne, jednak czasy planowania i organizowania działań bojowych przy zastosowaniu metod sieciowych będą skrócone o 10-50%. Podkreślić tu należy że skrócenie takie zostanie osiągnięte wyłącznie dzięki zmianom i udoskonaleniom organizacyjnym. Dzięki metodom sieciowym organizacji przedsięwzięć wykryte czynności krytyczne mogą spowodować zwiększenie inwestycji, natężenia szkolenia, co spowoduje dalsze znaczne skrócenie czasów trwania organizowanych przedsięwzięć.

4.2. Zastosowanie programów "Sigma-1" i "Sigma-2".

Programy powyższe po raz pierwszy były zastosowane w ćwiczeniu "Mazury" z wynikiem pomyślnym. Na podstawie doświadczenia z ćwiczenia "Mazury" oraz na podstawie specyficznego procesu technologicznego korzystania z obu programów w celu sprawnego i pełnego wykorzystania obu programów w przyszłych ćwiczeniach nasuwają się następujące wnioski:

1. Zapoznać oficerów Katedry Taktyki Tyłów i oficerów służby uzbrojenia /z oddziału artylerii/ ze sposobami korzystania z obu programów. /8 godz. zajęć/.
2. Założenia do ćwiczenia w części dotyczącej tyłów powinny być opracowane bardziej szczegółowo pod kątem wykorzystania obu programów. Wytyczne do szczegółowego opracowania części tyłowej założeń, zawarte są w instrukcjach przygotowania danych do obu programów znajdujących się w bibliotece szkoleniowej.
3. Program /Sigma-1" wymaga szczegółowych tabel należności /ćwiczebnych/ sprzętu uzbrojenia, pojazdów mechanicznych, agregatów, sprzętu inżynierskiego, z rozbiciem na marki itp. Konieczne jest w okresie wcześniejszym przygotowanie i ujednoczenie ćwiczebnych tabel należności, etatowego uzbrojenia i sprzętu dla Związków Taktycznych i Oddziałów. Zachodzi również potrzeba wyraźnego określenia ćwiczebnych tabel należności sprzętu i pojazdów oraz stanu osobowego ABROT i drt, gdyż sprawa udziału tych związków w zaopatrzeniu materiałowym na szczeblu Armii - ze względu na specjalny charakter tych jednostek oraz stopień tajności - wywołuje wiele niejasności i kontrowersji.

4. Wskazane jest zachowanie dotychczasowej struktury organizacyjnej tyłów Armii /Frontu/, i umożliwienie poszczególnym komórkom korzystania z pracy Ośrodka Obliczeniowego posiadającego EMC - "Odra-1003".

Włączeniu Ośrodka Obliczeniowego /raczej ośrodków obliczeniowych, gdyż dla zapewnienia ciągłości pracy powinien być jeden ośrodek zapasowy/, do istniejącej struktury organizacyjnej tyłów armii nie powinno nastręczać dużych trudności i może być dokonane za pomocą telegraficznej łączności dalekopisowej z dalekopisami arkuszowymi.

Ze względu na małą szybkość przekazywania znaków /informacji/ za pomocą łączności dalekopisowej/ około 7 do 10 znaków alfanumerycznych na sekundę /-dla szybkiego i sprawnego przekazywania wyników obliczonych przez maszynę "Odra-1003", do zainteresowanych Oddziałów Kwatermistrzostwa Armii - konieczne jest zapewnienie niezależnego równoległego przekazywania informacji z Ośrodka Obliczeniowego do następujących oddziałów KSD Armii: Oddziału Uzbrojenia, Oddziału MPS, Oddziału Intendentury i Oddziału Organizacji i Planowania.

Schemat łączności dalekopisowej elementów KSD Armii z Ośrodkiem Obliczeniowym.

/Projekt./

Dla realizacji łączności przedstawionej na schemacie potrzeba: 8 dalekopisów arkuszowych oraz 16 wykwalifikowanych telegrafistów /praca dwuzmianowa/.

W celu zapewnienia bezawaryjnej pracy tego skromnego systemu "Automatycznego Przetwarzania Danych" wskazane jest posiadanie drugiego Ośrodka Obliczeniowego - wyposażonego w EMC "Odra-1003", przygotowanego do przyjęcia pracy w każdej chwili gdy nastąpi awaryjne zatrzymanie pracy w pierwszym Ośrodku Obliczeniowym. Rezerwowy Ośrodek Obliczeniowy musi posiadać z góry przygotowane połączenia dalekopisowe z elementami KSD Armii jakie posiadać będzie Ośrodek zasadniczy /wg schematu/.

W sąsiedztwie Akademii następujące instytucje wojskowe posiadają Ośrodki Obliczeniowe wyposażone w EMC "Odra-1003".

1. Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego.
2. Zarząd II Sztab. Gen. I Posiadać mają EMC "Odra-1003" od miesiąca kwietnia br. Szefostwo Artylerii WP i Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia w Zielonce - dawne CBU/.

Dla wykonania połączeń dalekopisowych z rezerwowym ośrodkiem obliczeniowym potrzeba dodatkowo 4 dalekopisy. Ogółem - dla sprawnego włączenia Ośrodka Obliczeniowego z EMC "Odra-1003" do współpracy z elementami KSD armii, czyli dla pełnego wykorzystania programów "Sigma-1" i "Sigma-2" - potrzeba 12 dalekopisów arkuszowych połączonych jak pokazuje schemat oraz 16 wykwalifikowanych telegrafistów /którzy piszą z szybkością przynajmniej 250 znaków na ~~minutę~~ minutę/.

4.3. Zastosowanie programu "Delta".

Program podziału zadań między środki ogniowe /"Delta"/ opracowany na EMC "Odra-1003" umożliwia dokonywanie podziału obiektów uderzeń między pododdziały rakiet /artylerii/. Na podstawie informacji o celach i środkach ogniowych maszyna dokonuje wyboru obiektów, które mogą być rażone z żądanym skutkiem i przypisuje tym celom odpowiednie środki ogniowe. Jednocześnie z maszyny otrzymuje się informację, które cele nie mogą być zwalczane ze względu na nie uzyskiwanie wymaganego efektu lub odnośności używanego sprzętu.

Wykorzystanie programu "Delta" w ćwiczeniu okazało się celowe. Pozwoliło to Zespołowi Ogniowemu zachowanie ciągłej gotowości WRiA do wykonania uderzeń jądrowych na obiekty

nieprzyjaciela w dowolnym momencie, gdyby tylko zaistniała potrzeba ich wykonania. Każda zmiana ilości i położenia obiektów oraz pododdziałów rakiet /artylerii/ była natychmiast przekazywana na EMC, a stamtąd otrzymywano nowy /aktualny/ wariant podziału zadań ogniowych. Cwiczący oficerowie Zespołu Ogniowego nie byli w stanie utrzymywać aktualnego stanu podziału zadań, obliczając wskaźniki skuteczności przy wykorzystaniu wykresów /dotychczasowymi metodami/, dlatego też w pełni korzystali z rozwiązań wykonywanych przez maszynę. Fakt ten w całości potwierdza potrzebę stosowania EMC i tego programu w ćwiczeniach.

1. Ćwiczenia wykazały, że duże znaczenie w wykorzystaniu programu mają:

- wprawa oficerów kodujących dane początkowe do programu;
- umiejętności telegrafistów obsługujących dalekopisy;
- właściwa organizacja oddzielnych łączy telegraficznych oraz właściwe utrzymanie dalekopisów pracujących w odpowiednich liniach.

To wszystko przedłużało eksploatację programu na ćwiczeniach oraz opóźniało utrzymywanie wyników.

2. W odpowiednich okresach ćwiczenia dało się zauważyć spiętrzenie obliczeń związanych z wykorzystaniem innych programów. Maszyna Odra 1003, już we wstępnym okresie autoamtyzacji dowodzenia, okazała się maszyną, której parametry /pojemność pamięci i szybkość obliczeń/ nie odpowiadają wymogom operacyjno-taktycznych. Wymogom tym może sprostać maszyna wieloprogramowa i o lepszych parametrach dotyczących pamięci i szybkości.

3. Czas obliczeń, od otrzymania danych początkowych do wyprowadzenia wyników, zależy od ilości celów i ośrodków ogniowych. Np. dla 9 celów i 6 środków ogniowych wynosi 4 min. W warunkach konwencjonalnych należy rozważyć, w tej sytuacji, około 720 wariantów - a to nie jest możliwe praktycznie.

Wnioski:

- a/ Usunąć niedociągnięcia podane w punkcie 1;
- b/ dążyć do uzyskania lepszej maszyny w ramach Układu Warszawskiego;
- c/ prowadzić pracę związane z rozszerzeniem programu "Delta" o lotnictwo, a w dalszym etapie do pełnej automatyzacji kierowania ogniem na szczeblu armii /frontu/, jako elementu pełnej automatyzacji dowodzenia armią.

4.4. Zastosowanie metody optymalizacji ugrupowania bojowego środków plot i podziału ognia.

Metodę tę stosowano dwukrotnie w czasie ćwiczeń, dla dokonania wyboru optymalnego wariantu ugrupowania prplot, a jednocześnie ustalono optymalny podział ognia w każdej z rozpatrywanych sytuacji powietrznych.

W pierwszej sytuacji, wybrany wariant ugrupowania zapewniał ostrzelanie co najmniej 66% celów w każdym z możliwych wariantów nalotu lotnictwa nieprzyjaciela, co najmniej dwoma raketami na każdy cel. Wariant ugrupowania wypracowany metodami klasycznymi zapewniał ostrzelanie tylko 44% celów. Podobne efekty osiągnięto i w drugiej sytuacji, przy stracie jednego dywizjonu.

Zastosowana metoda wykazała wyższość w stosunku do metod klasycznych, nie tylko w odniesieniu do wyboru wariantu ugrupowania o większej efektywności, ale również ze względu na czas dokonania tego wyboru. Np. przy wykorzystaniu EMC czas ten może być skrócony o 50%.

Metoda ta może być zastosowana w praktycznej działalności wojsk po jej wyrefikacji i opracowaniu programu na EMC.

5. PROBLEMY OBIEGU INFORMACJI.

Na wstępie omawianych problemów obiegu informacji w czasie ćwiczeń "Mazury" w dniach 17-21.12.1965 r. należy podkreślić, że przed rozpoczęciem ćwiczenia nie zostały szczegółowo sprecyzowane zadania poszczególnych zespołów i nie były one poinformowane odnośnie nowej koncepcji obiegu informacji w sztabie armii. Powodowało to zamieszanie i zdezorientowanie oficerów sztabu w ich pracy, obowiązkach i zadaniach w zakresie zbierania, opracowywania i przekazywania informacji. Poza tym stare nawyki i przyzwyczajenie oficerów do pracy w ramach dotychczasowej organizacji sztabu armii, stawały na przeszkodzie w wprowadzeniu w życie nowego systemu obiegu informacji. Istotnymi czynnikami utrudniającymi, przejście na nowy system obiegu informacji, były tradycyjne metody zbierania i przekazywania informacji, realizowane za pomocą dotychczas stosowanych środków. Poza tym istniejący, niepełny system łączności nie był w pełni wykorzystany przez ćwiczących.

W pierwszym wariancie organizacji sztabu armii, ośrodka informacyjnego, w pełni tego słowa znaczeniu, nie było. Nie spełniał tej roli Oddział Selekcji Informacji i Oceny Położenia ani inne zespoły. Część informacji, zwłaszcza o związkach ogólnowojskowych i częściowo o nieprzyjacielu, można było uzyskać w Oddziale Zbierania i Gromadzenia Informacji. Dane o związkach i oddziałach specjalistycznych można było uzyskać w Oddziale Zabezpieczenia Działania oraz w Zespole Ogniomym i w Grupie Operacyjnej Kwatermistrzostwa, wchodzących w skład Oddziału Planowania i Rozkazodawstwa mimo, że w Oddziale Zbierania i Gromadzenia informacji byli oficerowie kierunkowi - specjaliści. Nie było natomiast centralnego ośrodka informacyjnego, który zbierałby wszystkie informacje zewnętrzne oraz rozpowszechniałby je wraz z informacjami wewnętrznymi na stanowisku dowodzenia armii.

Większość informacji wewnątrz sztabu przekazywana była ustnie lub za pośrednictwem mapy i kalki technicznej. Środków Łączności do tego celu prawie nie wykorzystywano.

Do podwładnych przekazywano informacje z różnych zespołów, przeważnie za pomocą telefonicznej łączności przewodowej. Specjalistyczne jednostki otrzymywały rozkazy i zarządzenia od zespołów, które przyjmowały od nich meldunki. Natomiast związki taktyczne otrzymywały je od zespołu planowania, a meldowały o swej działalności do Oddziału Zbierania Informacji. Niektóre informacje ZT otrzymywały też od oficerów kierunkowych wyznaczonych do zbierania informacji. Podobnie była zorganizowana wymiana informacji z przełożonym i sąsiadami, sztabami. Udział zespołu dowodzenia w wymianie informacji był znikomy.

Powyższa organizacja obiegu informacji nie sprzyjała efektywnej pracy sztabu i sprawnemu dowodzeniu wojskami. Bo- wiem niektóre informacje docierały do dowódcy z opóźnieniem, a część z nich w ogóle ginęła po drodze i nie była brana pod uwagę przy ocenie położenia, lub analizowaniu zadania. Najgorsze skutki w tym względzie udczuwane były przez zespoły specjalistyczne, które nie zawsze otrzymywały aktualne informacje, niezbędne do planowania i realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia działania wojsk.

W drugim wariantcie problem obiegu informacji został przynajmniej organizacyjnie rozwiązany. Obok oficerów kierunkowych, zajmujących się wymianą informacji z przełożonym, podwładnymi i sąsiednimi związkami, wyznaczono oficerów do przekazywania i zbierania informacji wewnątrz sztabu. Utworzony Oddział Rozpoznawczy oraz dowództwa rodzajów wojsk i sztabów służb, miały na bieżąco przekazywać uzyskane informacje do Oddziału Informacyjnego oraz między sobą. Informacje specjalistyczne otrzymywały one bezpośrednio od swoich przełożonych i podwładnych i bezpośrednio do nich przekazywały własne wiadomości. W dalszym ciągu rozdwojone pozostały, funkcje rozkazodawstwa i zbierania informacji w stosunku do związków taktycznych, co często powodowało opóźnienia w szybkim ^aregowaniu na zaistniałą sytuację. Mimo pewnej poprawy w zakresie wymiany informacji, stare metody i środki wykorzystywane do tych celów, nie pozwoliły wyraźnie zmienić dotychczasowej sytuacji odnośnie obiegu informacji.

Przewidywane przedsięwzięcia, zwłaszcza w drugim wariantcie, odnośnie sprawozdawczości operacyjnej, w praktyce nie znalazły pełnego odbicia. Jedynym dokumentem były mapy z decyzją dowódcy, a inne były wykonywane jako dokumenty robocze.

Przekazywanie informacji realizowane było przeważnie za pomocą przewodowej łączności telefonicznej, częściowo telegraficznej, a łączność radiowa nie była prawie wykorzystywana. Wymiana korespondencji odbywała się prawie wyłącznie tekstem jawnym z częstym nieprzestrzeganiem zasad wymiany korespondencji, a nawet nie stosowano języka wojskowego w formułowaniu zadań i myśli. Niektóre kodowane wiadomości były zbyt długie /40-50 grup/ co przedłużało ich przekazywanie. Wykorzystywane tablice rozmównicze nie nadają się do szybkiego kodowania lub prowadzenia bezpośrednich rozmów, a mapy u wielu oficerów w ogóle nie były zakodowane.

System łączności, zwłaszcza przewodowej /telefonicznej i telegraficznej/ był zbliżony do rzeczywistego systemu na szczeblu armii /przewodowej i radioliniowej/. Natomiast łączność radiowa była tylko namiastką aktualnego systemu. Zorganizowana łączność pozwalała w zasadzie zapewnić potrzeby ćwiczących organów dowodzenia, gdyby zespoły zbierające i przekazujące informacje były liczniejsze i wykorzystywały inne techniczne środki dowodzenia.

Przed wszystkim ćwiczące sztaby związków taktycznych oraz podgrywających zespołów były zbyt szczupłe, by mogły formułować, kodować i przekazywać pełne informacje o swej działalności do sztabu armii. Również w sztabie armii jednoosobowe obsadzenie poszczególnych kierunków, nie pozwoliło rozwinąć pełnego systemu obiegu informacji. Wymiana informacji między poszczególnymi zespołami odbywała się poprzez kontakty osobiste, a nie za pomocą środków łączności.

O zakresie wykorzystywania środków łączności świadczą poniższe dane:

1. Telefoniczna łączność przewodowa była dość powszechnie stosowana. Np. aparat telefoniczny w oddziale informacji do zbierania i przekazywania danych do dywizji był wykorzystywany /w dniu 20.12. od godz. 16.25 do 18.55/ sześć razy - do przyjmowania położenia /3-10 minut/ - czyli 2,5 raza na godzinę oraz pięciokrotnie do przekazywania krótkich informacji /2-5 minut/ - czyli około 2 rozmów na godzinę. Był to jeden z najczęściej wykorzystywanych aparatów w tym oddziale. Ogólnej liczby przeprowadzonych rozmów telefonicznych i przekazanych słów niestety nie można uchwycić, można je określić jedynie szacunkowo.
2. Łączność ⁹²⁴telefoniczną wykorzystywano w mniejszym stopniu. Wymieniono 360 telegramów - 17251 słów: przeciętnie 48 słów w telegramie /od 31-75 słów w tym nagłówek od 18-29 słów/. Zainstalowanych było 16 dalekopisów: przeciętnie na jeden dalekopis w ciągu 5 dni ćwiczeń wypada 22,5 telegramów = 1078 słów; w ciągu jednego dnia na jeden dalekopis przypada 4,5 telegramów - 216 słów. Szybkość przekazywania telegramów o objętości ponad 100 grup wynosi około 8 grup na minutę, zaś przeciętnych telegramów - około 5 słów na minutę /wybrano losowo 30 telegramów, wliczając nadawanie nagłówek i pokwitowań; nie brano pod uwagę czasu ewidencjonowania przez telegrafistę i ekspedycję oraz czasu na doręczenie/.
3. Łączność radiowa była wykorzystywana w minimalnym stopniu: - prawie wyłącznie do nadawania komunikatów z rozpoznania lotniczego. Ogółem przekazano 73 telegramy, po 9-25 grup. Zainstalowanych było 23 radiostacji, 6 odbiorników radiowych. Przeciętnie na jedną radiostację przypada po 3 telegramy w ciągu 5 dni ćwiczeń, zaś w ciągu jednego dnia 0,6 telegramu. Radiostacje, ze względu na małe

wykorzystanie, pracowały od 7.00 do 21.00,

Wnioski:

1. Obieg informacji winien być koordynowany przez jeden ośrodek informacyjny sztabu, mający w swym składzie zespół oficerów kodowych /szyfrowych/ oraz odpowiednie środki techniczne do zbierania i rozpowszechniania informacji.
2. Zespoły ćwiczące winny mieć pełną obsadę, zdolne do przyjmowania, opracowywania i przekazywania wszechstronnych informacji. Przy dużej liczbie zespołów o małej wydajności, nie można uzyskać w pełni sprawnego systemu obiegu informacji. Dotyczy to również sztabów związków taktycznych oraz podgrywających zespołów.
3. Tworząc nowy system obiegu informacji, trzeba określone komórki sztabu wyposażyć w odpowiednie środki do ubierania i rozpowszechniania informacji.
4. Nie ma sensu rozbudowywać szerokiego systemu łączności, jeżeli nie jest on w pełni wykorzystany. Przy czym określone środki łączności winny być wykorzystywane odpowiednio do sytuacji taktyczno-operacyjnej. W warunkach ćwiczebnych praca na radiostacjach /kanały radiowe i radioliniowe/ może być markowana, w razie potrzeby, za pomocą sieci przewodowej.
5. Łączność powinna być tak zorganizowana, by ośrodek informacyjny odbierał wiadomości nie tylko w specjalnie dla niego przeznaczonych kanałach łączności, ale również by miał możliwość nasłuchu wymienianej korespondencji w zasadniczych kanałach dowodzenia i współdziałania /odbiorniki radiowe włączone do sieci radiowych i ewentualnie zrównoległone łącza telefoniczno-telegraficzne/. Ośrodek informacyjny winien dysponować środkami informowania wewnętrznego, a także dla przekazywania danych na zewnątrz sztabu.
6. Dopóki nie zostaną powiązane problemy półautomatycznego lub zmechanizowanego zbierania, magazynowania i przekazywania informacji, w ośrodkach informacyjnych i innych zespołach sztabu, do tych celów należy zaangażować personel pomocniczy, pracujący pod kierownictwem kilku oficerów. Mogą to być szeregowcy lub podoficerowie umiejący obsługiwać środki dowodzenia, prowadzić mapę, kodować i wykonywać inne pomocnicze czynności /połączenia między wozami dowodzenia i innymi urządzeniami łączności,

dostarczać korespondencję wewnątrz sztabu, zapewniać warunki bytowe oficerów itp./. Zwolnikoby to w poważnej mierze oficerów od wykonywania pracy mechanicznej i pozwoliło im na skoncentrowaniu uwagi i wysiłku na pracy koncepcyjnej i organizacyjnej. Personel pomocniczy nie zwiększyłby ogólnej liczby pracowników sztabu, bo przejąłby funkcje wykonywane dotychczas przez żołnierzy łączności, administracji i obsługi. Trzeba by jednak wprowadzić nowy profil szkolenia - specjalność sztabowa.

6. WNIOSKI OGOLNE

6.1. W celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania organów dowodzenia zorganizowanych wg "nowych" zasad, niezbędne jest opracowanie krótkiej instrukcji określającej zakres pracy i obowiązków poszczególnych komórek organizacyjnych i zespołów roboczych. Z nową strukturą organizacyjną organów dowodzenia oraz z treścią instrukcji określającą obowiązki tych organów muszą być dokładnie zapoznani wszyscy oficerowie uczestniczący w danych ćwiczeniach.

Wskazane jest także, aby ćwiczenie poprzedzone było treningiem sztabowym, który spełniałby następujące zadania:

- a/ pozwolilby oficerom ćwiczącym na wdrożenie się w wykonywaniu swych obowiązków w nowych warunkach organizacyjnych;
- b/ umożliwilby kierownictwu ćwiczenia sprawdzenie w jakim stopniu ćwiczące zespoły zapoznały się z nową organizacją organów dowodzenia i w stopniu przygotowania ich do ćwiczeń.

6.2. Podczas treningów sztabowych zwrócić należy szczególną uwagę na następujące problemy:

- a/ sprawną wymianę informacji między poszczególnymi członkami organizacyjnymi /ośrodki i zespoły robocze/ rozmieszczonymi w rejonie jednego punktu dowodzenia;
- b/ przestrzeganie wysokiej dyscypliny i organizacji pracy: /szczególnie chodzi o to, aby w poszczególnych zespołach roboczych nie było zbędnych niczym niezajętych oficerów/;
- c/ umiejętność szybkiego formułowania krótkich, treściwych meldunków o położeniu nadających się do szybkiego zakodowania i przesłania przy pomocy technicznych ośrodków łączności /szczególnie radia/.

*To jest
wzrost
- dużej
- części
nowe
mimo to
nie było
w pełni
zrealizowane*

- 6.3. Wydaje się celowe, aby oficerów kadry i słuchaczy /podczas specjalnych - nawet dobrowolnych - zajęć/ ~~mu-~~czyć posługiwania się maszyną do pisania, dalekopisem, ^{itp.} arytmetrem itp. Należałoby też rozważyć czy od kandydatów na słuchaczy ASG nie należałoby wymagać umiejętności pisania na maszynie. ?
- 6.4. W ramach przygotowania się do ćwiczeń celowe jest wykonać szereg przedsięwzięć o charakterze technicznym jak na przykład:
- opracować wzorcowe dokumenty bojowe /blankiety, rozkazów, zarządzeń, meldunków, tablice rozmównicze, wzorcowe tablice kalkulacyjne itp./;
  - przygotować i usprawnić pomoce kreślarskie/ szablony, stemple, linijki itp.;
  - dokonać inwentaryzacji możliwych do wykorzystania podczas ćwiczeń algorytmów. ^{itp.}
- Wartość opracowanych wzorów i dokumentów powinna sprawdzić i oszacować specjalna, powołana przez Komendanta ASG komisja. Ponadto wymienione środki techniczne powinny być wypróbowane podczas treningów sztabowych.
- 6.5. Jest pożądanym aby na okres ćwiczeń - poza Ośrodkiem Obliczeniowym ASG - zorganizować współpracę innych ośrodków obliczeniowych wyposażonych w EMC "Odra 1003" /Zarząd Topograficzny i ZIELONKA/. Ośrodkom tym należy dostarczyć odpowiednie programy, zorganizować z nimi łączność dalekopisową i sprawdzić jej funkcjonowanie.
- 6.6. We wszystkich ćwiczeniach dowódczo-sztabowych należy więcej uwagi poświęcić ^{ow} na problem organizacji podgrywki. Szczególnie chodzi tu o podgrywkę zapewniającą pracę tych zespołów roboczych, której zasadniczą treścią jest obiekt informacji. Bez dobrze zorganizowanej i sprawnie działającej podgrywki nie może być mowy o sprawnie funkcjonującym systemie wymiany informacji.
- 6.7. Obieg informacji winien być koordynowany przez jeden ośrodek sztabu armii. W składzie tego środka winni się znajdować oficerowie kodowi /szyfrowi/ oraz winien on być wyposażony w odpowiednie techniczne środki do zbierania i rozpowszechniania informacji.

- 6.8. Nowa struktura sztabu pociąga za sobą nową organizację obiegu informacji: - wymaga to dostosowania do tych potrzeb nowych środków i sposobów zbierania opracowywania i przekazywania informacji, a co za tym idzie - odpowiedniego dostosowania systemu łączności.
- 6.9. Dopóki nie zostaną rozwiązane problemy półautomatycznego lub ^{automatycznego} zmechanizowanego zbierania, magazynowania, i przekazywania informacji; w ośrodkach informacyjnych i innych zespołach sztabu należy zaangażować do tych celów personel pomocniczy o specjalności sztabowej/ obsługa środków dowodzenia, kodowania, prowadzenie mapy, wykonawstwo dokumentów i prac obliczeniowych oraz spełnienie innych funkcji pomocniczych związanych z pracą i warunkami bytowymi oficerów sztabu/.

7. ZALĄCZNIKI:

- 7.1. Cwiczebna struktura organizacyjna sztabu armii - wariant A.
- 7.2. Cwiczebna struktura organizacyjna sztabu armii - wariant B.
- 7.3. Proponowana organizacja organów dowodzenia armii /roz-mieszczonych na SD/ na tle dotychczasowej struktury organizacyjnej.
- 7.4. Formularze badania zagadnień taktyczno-operacyjnych w czasie ćwiczeń - wg opisu - tylko przy egzemplarzu nr 1.

OPRACOWAŁ
ZESPOŁ ZBIERANIA DOSWIADCZEN IOiTD

płk dypl. Antoni RUNIEWICZ
mjr mgr Jan NOWAKOWSKI
mjr dypl. Aleksy HORAK
kpt. mgr inż. Józef MAZUR

Odbito 4 egz.

Egz.nr 1-4 bibl.tajna
Wyk.płk RUNIEWICZ
Druk.K.L.
Nr.ks.0777/WW

WYKAZ FORMULARZY

badania zagadnień taktyczno-operacyjnych w czasie ćwiczeń "MAZURY"
17 - 21.1965 r.

1. płk dr BEJGIER
2. płk dypl. ROMAN
3. płk dr CYBULSKI
4. płk dypl. KAGANIEC
5. płk dr ŻÓŁTOWSKI
6. płk dr FILAR
7. ppłk dypl DAWIDOWICZ
8. ppłk dypl JANDA
9. ppłk dypl JURKO
10. ppłk dypl BUKOWSKI
11. ppłk dr BIDZIŃSKI
12. ppłk dypl. KAMIŃSKI
13. ppłk dypl. SOBKIEWICZ
14. ppłk dypl. JANUSZEWSKI
15. mjr mgr inż. KALISZAN
16. ppłk dr DYNIEWICZ
17. mjr dypl HORAK
18. ppłk dr CIECHANOWICZ
19. mjr dypl. FOLCIK
20. mjr dypl. mgr GOZDECKI
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.
- 32.
- 33.
- 34.
- 35.

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17-21.12.1965r.

1. Temat ćwiczenia: *Smuotowne, obrucneblowe ćwiczenie w warunkach zimowych "NAZURY"*
2. Metoda ćwiczenia: *Ćwiczenie na mapach*
3. Nazwa badanego zagadnienia: *"Optymalizacja grupowania bojowych walów przeciwlotniczych w terenie ebichitów wsiel operacyjnych"*
4. Treść badanego zagadnienia: *Wybor optymalnego grupowania bojowych walów wsiel w składowie sieci dywizjonu cpienyl w dwóch sytuacjach operacyjnych. Optymalizacja pchiatu cpienyl dywizjonu cpienyl w rozpatrywa-nych wariantach nadetu.*
5. Metoda badań: *Teoria gier, rachunek prawdopodobieństwa, programowanie liniowe, kombinatoryka.*
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: *njv C. GOZDECKI, njv BOJKO, pph ZABKOTNI.*
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: *Przez cały okres ćwien (3 dni).*

8. Wyniki badań:

Badania dotyczyły głównie dwóch sytuacji operacyjnych: Pierwsza dotyczyła ostrogi przy łuszczykowej i suchych wargach między jasionem ŚNIARDWY i DARGIN. W sytuacji tej dokonano wyboru optymalnego wariantu wypracowania przy użyciu rąk. Wybrany wariant wypracowania ostrogi co najmniej 66% celów z możliwych wariantów należy do skutecznych przy użyciu rąk. Wskazano również na możliwość odwołania do hawki z ostrogi celów co najmniej dwóch (przewidywalność wariantu jednego ręki wynosi 0,9).

Wariant wypracowania wypracowany przez d...
respi i sparcie o metody hlarynie, wypracowanie tylko 44% celów, a więc o 22% mniej.

Ponadto dla wypracowania wariantu wypracowania optymalny podział czasu i hawki z wypracowanych sytuacji powietrznych. Po stanie dwie prace przy opracowaniu z obciążeniem liczenia ogólnym (cośi ranydro

W drugiej sytuacji operacyjnej dokonano optymalnego wariantu wypracowania przy użyciu rąk (jedną ręką i drugą ręką).

Efektów ogólnie przy przyjęciu wariantu obliczeń były różne o około 20% i ponownie do wariantu wypracowania przez d...

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

- a) Rozszerzenie metody użycia w zakresie
o stosunku do metody hlaryzacji.
- b) Czas niezbędny na obliczenie wzbrem
optymalnego wariancie ugrupowanie przy
rozszerzeniu elektronicznej techniki obli-
crucionej może być skrócony do około
50% , a przy ręcznej technice obliczenio-
wej jest podobny do czasu, jaki jest
niezbędny przy metodzie hlaryzacji.
- c) Wraz z optymalizacją ugrupowania
- /g nową metodą optymalizacyjną jest
niezwykle podjętą uwagę, co utratie
ustalanie standardów dotyczących liczenia
cyfrowym.
- d) Efektywność ugrupowania bezosobowego przy
rozszerzeniu nową metodą jest większe
o kilkanaście procent - podobnie
do wariancie ugrupowania opracowanych
metodami hlaryzacji.

10. Uwagi ogólne:

Do oprowadzenia i wyjaśnienia
nowej metody zblow optymalnego regu-
nacji przeprowadzić jeszcze jej wyzfi-
kacji, wdrożenia, opracować program
oraz napisać instrukcję praktyczną postę-
piem w/w metody przez siebie oddzielnie
płt.

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

mgr dypl. mgr C. GORDE
.....
/stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpis/

INSTYTUT DOWODZENIA

FORMULARZ

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń . . . . . 17 - 21. 12. 1965.

1. Temat ćwiczenia: *dwustronne, dwusieczkowe ćwiczenia w warunkach zimowych "MAZURY"*
2. Metoda ćwiczenia: *Ćwiczenia na mapach.*
3. Nazwa badanego zagadnienia: *Możliwość i celowość stosowania metody PERT do planowania przegrupowania Itr.*
4. Treść badanego zagadnienia: *Planowaniu przegrupowania IT na duża odległość transportem kotłowym.*
5. Metoda badań: *"PERT"*
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: *ppłk. dr Henryk Dymarski
mjr dypl. Zygmunt Folcik*
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności:
10 dni

8. Wyniki badań:

Przebadanie problematyki związanej z przygotowaniem z
na dzień, odległości oraz praktyczne próby rozwiązania tego zagad-
niem metodami analizy sieciowej, wykazały, iż metoda PERT stanowi
realnie możliwą, szybką i dokładną ocenę wykonania planu
przygotowania, biorąc ich aktualność oraz operacyjność jako
prekursora tego rodzaju przedsięwzięcia.

W oparciu o ten sam model sieciowy opracowano dla
planu przygotowania dywizji (7 DI ; 9 DI czołowej) w ciągu
3 godzin kalendarz, przy wykorzystaniu EMC „ODRA-1003”.

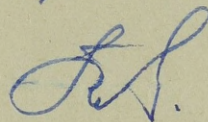
Plan objętość całkowitą prac zmierzonych kalendarz
z materiałem, jak i jego zabezpieczeniem, a uzyskane
wykazały bezsporną wyższość tej nowej metody planowania
dla charakterystyki, tradycyjnych metodami, wyróżniającej się
wyższymi i dokładniejszą i szczegółową kalkulacją oraz przy
i tymże prostszej formie planu.

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

Przy pewnych modyfikacjach algorytmu i programu, mogących na celu obliczenie czasu trwania niektórych czynności przy EMC oraz usprawnienie sporządzania danych i wypracowanie syntez z EMC, ryduje się możliwość skrócenia podanego czasu obróbki planu przyprawy o połowę.

Ponadto w najbliższej przyszłości należałoby przebudować istniejący model sieciowy przygotowania w ten sposób, aby uwzględnić także transport kolejowy i lotniczy.

mgr inż. L. Foltis

10. Uwagi ogólne:

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

.....
/stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpisy/

INSTYTUT DOWODZENIA

FORMULARZ

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń .17.-21.12.1965r.

1. Temat ćwiczenia: Dwustronne, dwustronne ćwiczenie w warunkach zimowych "MAZURY"
2. Metoda ćwiczenia: Ćwiczenie na mapach.
3. Nazwa badanego zagadnienia: możliwości i celowości stosowania metod matemat. i wykorzystania EMC do planowania nasiennych środków rozemia
4. Treść badanego zagadnienia: Wykorzystanie programu podjęcia zadań operacyjnych i środków rozemia ("Delta").
5. Metoda badań:
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem:
pptk M. Ciechanowicz
pptk Z. Raczka
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności:
W ciągu całego ćwiczenia.

8. Wyniki badań:

Zespot opiniowy prawnicy tradycyjni i młodzi
(obrazami wskazań skuteczności i dalsi ja
przy pomocy wykresów)
nie byli w stanie nie bieżąco wykonywać ob.
W szeregowości uzyskano się do przy większej
celów (ponad 10) i zmianie powołania przed
ratunek oraz celów. Na podstawie przeprowad
innych można stwierdzić, że w ramach
przewodzone działań bez wyjątku bez
zespot opiniowy nie ma żadnych możliwości
prawy, a do wykonania metody, udu
ciągłej gotowości i chęci do wykonania uol
nych, w aspekcie dokonania przydatu ka
obiektywne rezultaty. Dobitnym przykładem tego
był fakt, że im więcej zespot poprosze był
szeregu do wykonania dzięki uzyskany
rozwiązanie zadania przez menedżer.

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

Nykoruhytás a érczetűl, programu postuatu celov mpydy brodli ogitove" jest, jak najbardziej celowe. Odcaze to bezsem ~ duryu ~ stopim ~ respit zajmujay sig postowemim ogitov od nykoruhytás ~ mndlyh i prouchatnyh obicet.

10. Uwagi ogólne:

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

.....*pprk. M. Ciechanom.*.....
/stopień, nazwisko i imię/

.....*[Signature]*.....
/podpisy/

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17-21.12.1965r.

1. Temat ćwiczenia: Dwustronne, dwuszczelkowe ćwiczenie w warunkach zimowych „MAZURY”
2. Metoda ćwiczenia: Ćwiczenie na mapach.
3. Nazwa badanego zagadnienia: Przydatność nowej organizacji sztabu armii.
4. Treść badanego zagadnienia:
  1. Struktura sztabu i role zespołów
  2. Efektywności pracy zespołów
  3. Możliwość i celowość matematyzacji, mechanizacji i automatyzacji procesów przetwarzania danych.
5. Metoda badań: Obserwacja, wnioskowanie, porównywanie.
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: mjr Hovak.
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: 17-21.12.65r.

8. Wyniki badań:

1. Przydatności nowej organizacji sztabu armii.

W obu wariantach organizacji sztabu armii występował ni-
padział radców i pracy między poszczególnymi resortami.
Tę w pierwszym wariantcie resort dowodzenia nie miał
hierarchicznie publicyjnemu oficerowi nie miał najchętniej
informacji o przebiegu działań, nie kierował bezpośrednio fu-
rodzajów wojsk i sztabu oraz nie dysponował odpowiednimi
środkami (radiostacjami). Funkcje dowodzenia ZT uciążliwe.
Oddział Zbierania informacji (gdzie skupiano było więk-
szą liczbę oficerów) oraz Oddział Planowania i rozkazodawstwa
stosunków do ZT, oddziałów artylerii i organów tyłowych).
oddziałami specjalistycznymi rekrutowane było przez Odd-
bezpieczenia Działania. Równocześnie w sztabie resortów pro-
mapy sytuacyjne, natomiast nie było jednej centralnej
informacyjnej, gdzie mogłyby porównywać i weryfikować
dane. Zadaniem zbierania informacji o nieprzyjacielu
zarówno Oddział Zbierania informacji oraz inne resorty
jęce dane od podwładnych i pułkowych.

W drugim wariantcie również prawie niedopuszczalne
cyjne w zakresie ~~do~~ zbierania informacji i wymiany in-
sztabu przez utworzenie Oddziału Rozpoznawczego i Odd-
macyjnego. Jednak wymiennie te odbywało się za pomocą
as stosowanych metod; środków (kontakt osobisty,
mapy, minimalnie wykorzystywano środki wewnętrzne
sytuacji nie sprecyzowany wzrost sposobu dowodzenia
Wydział Planowania był nierównomiernie obciążony.
pracy wymagało namierzenie sytuacji i planowanie apar-
wydanie rozkazów wykonawczych, potem następował ob-
zenie. Z poruczeniem oficerów z jednych resortów do
nie określony nos były trudności.

W innych oddziałach, zwłaszcza w I wariantcie oficerów
nie byli racjonalnie wykorzystani. W rozproszeniu po-
nie byli w stanie planować lub kierować działaniami
wojsk, a często zamiast się w kwaterach lub telefoniz-

2. Efektywności pracy resortów.

W wyniku nie sprecyzowanie konkretnych radców pos-
nym resortom sztabu, prace ich nie były skoordynowane
i efektywne. Przy czym stosowano stare metody i
pracy w sztabie przy wykorzystywaniu starych środków
Także na przykład namierzenie sytuacji armijnej na 10
przez 3-4 oficerów trwało od 9¹⁰ do 11⁰⁰, namierzenie p-
dywizji na mapę (według przez telefon tekstem je-
trwało około 10 minut, a sytuację pułku 3-4 minut
Powiedzenie sytuacji w poszczególnych kierunkach odby-
się za pomocą klatki technicznej lub mapy, co roz-

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

Porównanie wojskami nie może być robione między różnymi rodzajami, tylko z sobą powiązanymi, albo koordynowane przez zespół dowodzenia oraz niedostatecznie informujemy się między sobą o wyuczonych rozkazach i otrzymanych wiadomościach.

Wzwinien być stworzony jeden ośrodek informacyjny koordynujący pracę w zakresie zbierania i przekazywania informacji we wnętrzu sztabu oraz we wnętrzu.

Powinno istnieć ściśle z sobą związane zespoły specjalistów zdolne do wypracowania koncepcji w zakresie planowania oraz do kierowania określonymi rodzajami wojak w czasie działań, koordynowane przez jeden z ośrodków (zespół) skupiających go władzy wykonawczej w stosunku do sztabu i zespołów sztabu.

Opracowyjąc nową koncepcję sztabu trzeba najpierw określić funkcjonalności poszczególnych zespołów. Drugim niedostatkowym czynnikiem do sprawnego funkcjonowania sztabu, jest wprowadzenie nowych metod pracy i ośrodków dowodzenia przystosowanych do tej struktury sztabu i roli poszczególnych zespołów.

Do celu wprowadzenia do wojsk połowy nowych matematycznych lub stworzenie możliwości korzystania z ośrodków obliczeniowych stacjonarnych, należałoby znaleźć po pierwsze rozwiązanie. W celu usprawnienia metod klasyfikacji przetwarzania danych, należałoby opracować nowe tabele i ulepszenia obliczeniowe ze pomocą EMC nadających się do użycia w warunkach polowych; przyspieszających oraz udektyniających pracę oficerów sztabu. Następnym etapem byłoby wprowadzenie różnych urządzeń specjalizowanych, usprawniających proces dowodzenia aż do automatyzowania najbardziej pracochłownych i trudnych procesów.

Autowanie o położeniu wojsk armii z sytuacji najtrudniejszych z podziałem, trwało w Oddziale Zbierania Informacji od 18.43 do 18.55 (z użyciem ocenę położenia).

Automa położenie (w Oddziale Planowania) z sytuacji na 16⁰⁰ 3.3 trwało od 11.15 do 12.00

Wydawanie decyzji trwało około godziny.

Pracownik dowódcy armii optymalny był tylko w zakresie dowodzenia, natomiast nie we wszystkich zespołach odbyło się formowanie o jego treści.

Możliwości wykorzystania EMC

Wynikiem stosowania porównawczo metod klasyfikacyjnych i matematycznych w planowaniu przedsięwzięć bojowych i rozpoznawczych wynikały wnioski uzyskane ze pomocą EMC należałoby powszechnie użycie w próbach. Trzeba jednak pamiętać że w większości stosowane one były dla celów rachunkowych (planowanie rozpoznawcze) z wyjątkiem programu „Delta” który dawał proste optymalne rozwiązanie. Program ten ^{planowanie} nie służył planowaniu wojsk; planowanie decyzyjne tej koncepcji skierowały do przedstawienia problemu w czasie, poprzez zwrócić jego plan. W tym celu należałoby...

10. Uwagi ogólne:

1. Uwagi i wnioski rebrane podczas tego ćwiczenia należy precyzować i włączyć pod uwagę przy opracowaniu następnych ćwiczeń.
2. Zespół zbierania wniosków w toku nauki powinien nie tylko się zapoznać nad badaniem kilku problemów jednocześnie, a dokładnie przebadать jeden problem. W stosunku do prostszych tylko ogólny przegląd.
3. Badający powinni mieć wszechstronną pomoc nie być traktowani jak intruzi.
4. Lepiej trzeba zorganizować służbę sekretarską która powinna być traktowana jako obowiązki służbowe.

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

członek zespołu
zbierającego dowiadczania
do JO:TD

Horus
.....
/stopień, nazwisko i imię/
njv. dypl. A. Horak
.....
/podpisy/

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17-24.12.1965r.

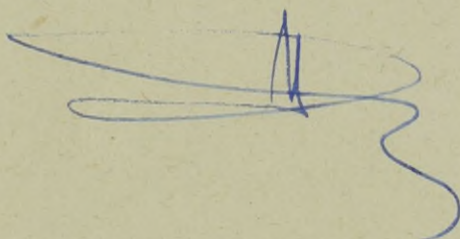
1. Temat ćwiczenia: Dwustronne, dwuszczeblowe ćwiczenie w warunkach zimowych „MAZURY”
2. Metoda ćwiczenia: Ćwiczenie na mapach
3. Nazwa badanego zagadnienia: 1. Przydatność nowej organizacji sztabu armii
2. Efektywność pracy sztabu
4. Treść badanego zagadnienia: 4. Sprawność obiegu informacji
5. Metoda badań:
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: ppłk Dymiewicz
Zespół planowania przepływu wojsk przy użyciu metod matemat.
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności:

8. Wyniki badań:

- 1.) Nie jestem w stanie wyrazić prawdziwego poglądu co do ogólnej przydatności struktury organizacyjnej szkoły. W tym momencie i wielu innych, namusi mi się, jedną pewną myśl: pewni eksperci, nie lub prawnie nie robią na ewentualnych - niezależnie od funkcji jakiej pracy. Głównie - mówią niezależnie od funkcji pracy zawsze i są „w kursie etyka”. W szkole awans np. zawsze można doświadczyć się, o wszystkim w opinii Biedzińskiego, Bogda, pisał Janowski, K. por. Kalinowski i wielu innych. Wniosek z badań nie byłby: momentem psychologicznym natychmiast bardzo szeroko rozprawać przy budowie struktury organizacyjnej.
- 2.) „Na jakieś bytowanie” pracy stała - już stała - stoi: wypracowanie map i powielanie (może być w formie na białym, + wady etyki?), ~~z~~ robić miejsce na celu podnieść się autorytetu niektórych (głównie są „celebracje” pernych tradycji ale na nie potrzebnych „wydanie przez oszczędnych”), stronić nie niepomocno są i nie-uniwersalizowana dokumentacja bezosobowa („trójosobowo - improwizacyjne” pomysły).
- 3.) W sprawach analitycznych i wypracowaniu EMC - sam to robienie, mandatne, ma miejsce, wymaga pracy.

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

Wszystkie informacje były niezupełnie nieprawdy.
Drugiej postaci ćwiczenia pełnił ten funkcję,
osta od informacji wewnętrznej". Bardzo
wielki mnie od tego nogi. Proponuję
przejechać do tego ludzi komplejnych, niedosyca,
postawco - doktorat nie tylko nie-konieczne
ale nawet nie ustraszony. Ceta sprawa - banalnie
skomplikowana". od kilku wieków do takiego
tegoż usypiano gońców. Jeśli nie lepsze
nie mamy wato powrócić do tej instytucji.

10. Uwagi ogólne:

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

.....
/stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpisy/

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń . . . . .

1. Temat ćwiczenia:
2. Metoda ćwiczenia:
3. Nazwa badanego zagadnienia: Desant ppd przydzielonego do A
4. Treść badanego zagadnienia: Czynnosi związane z przegrupowaniem i wysadzeniem desantu.
(do godz G)
5. Metoda badań: PERT - Metoda sieciowa organizacji i kontroli przedsięwzięć
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: ppłk Januszowski mjr Kaliszczak ppłk Piotrowski mjr Nowak
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: Dzienięć dni przed otrzymaniem zatorenia i 15 godz po otrzymaniu zatorenia

8. Wyniki badań: So raz pierwszy zbudowane sieciowy dla czynności związanych z organizacją i wysadzeniem desantu operacyjno-taktycznej siły ppł przydzielonego do Armii.

So upływie niepełna dwóch godzin od chwili strymania zatorzenia można mieć terminy niejre możliwe i najpóźniejre dopuszczalne rozpoczęcia i zakończenia wszystkich czynności składających się na ten etap operacji.

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

aktywne wykorzystanie informacji które
dość może dać jest jeszcze nieorganizowane.
Celem lepszego wykorzystania metody należy
zgrupować czynności wg pewnego klucza i
razem z obliczonymi terminami realizacji
zobaczyć w adres właściwego wykonawcy
przedsiębiorstwa. Dostarczenie takich informacji
powinno być starannie zorganizowane bez
zbyteknych opóźnień. Wydaje się że najodpowie-
dniejszymi środkami technicznymi do przesyłania
informacji tego rodzaju są dalekopisy i telexki-
rowniki.

Dalszym warunkiem postępu i udoskonalenia
metod organizacji przedsiębiorstwa jest utworze-
nie biblioteki typowych modeli prowadzenia
działań bojowych. Jest to przedsięwzięcie
pracochłonne i kosztowne jednak korzyści są
znaczące: - Czas trwania działań bojowych
zorganizowanych przy pomocy metod nowszych
będą skrócone o 10 ÷ 50%.

- Wykryte zostaną czynności decydujące

10. Uwagi ogólne:

trwania organizowanych przedsięwzięć.

Dalszym warunkiem postępu jest powo-
łanie oficerów w zakresie metod or-
ganizacji przedsięwzięć zarówno w ^{ośrodkach akade-} Akademii
i w szkołach oficerskich.

Zastosowanie metod organizacji
przedsięwzięć powinno być powo-
dowane również w procesie szkolenia do przed-
sięwzięcia ~~operacji~~ & prowadzenia działań
bojowych a szczególnie do planowania
skoordynowanych działań bojowych o skomplik-
owanym współdziałaniu wykonawców tych działań.

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

.....
/stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpisy/

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17-21.12.1965

1. Temat ćwiczenia: Dwustronne, dwuszczeblowe ćwiczenie w warunkach zimowych „HAZURY”
2. Metoda ćwiczenia: Ćwiczenie na mapach
3. Nazwa badanego zagadnienia: Możliwości i celowość stosowania metody analizy sieciowej do planowania desantu, w porównaniu z metodami klasycznymi.
4. Treść badanego zagadnienia: Czas niezbędny na zaplanowanie desantu taktycznego pułku powietrzno-desantowego przydzielonego do armii
5. Metoda badań: Porównanie wyników obliczeń metodą PERT z wynikami opracowanymi metodą „klasyczną” (dotyczy okresu stosowania).
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: ppłk Zenuszewski i mjr Kaliszczak z jednej strony a ppłk Sobliński i ppłk Baranowski z drugiej strony.
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: W okresie przygotowawczym nad budowę sieci czynności pracowało około 5-6 dni a następnie w trakcie ćwiczenia jeden dzień.

8. Wyniki badań:

Bardzo pobieżne porównania wykazały, że wyniki
na nieznacznie między sobą różniły się. Użytkownicy
wskazywali na replanowanie desantu potrzebną być do
17-18 godzin. Obliczenia metodą PERT wykazały, że
to rozkład nie potrzeba do 38-40 godzin.

Różnice byłyby mniejsze gdyby obydwa zespoły
przyjęły jednokowe warunki planowania desantu
i jednokowy szereg i ich rozkład czasu nie był

- ppłk Sobkiewicz ujmował tylko rozkład nie na
szeregu ppd, podczas kiedy nasz zespół ujmował
również rozkład nie przy etapie armii;

- ppłk Sobkiewicz nie ujmował kwestii zdzi-
czenia - co było najciekawszym obliczeniem.

W wyniku całkowitej pracy o tym okresie było
spowodowanie wzorowej sieci cyfrowej do planu
desantu taktycznego ppd przydzielonego do armii
Przeprowadzone badania nie pozwoliły dać odpow-
na pytanie - jak praktycznie zastosować wyniki
otrzymane metodą analizy sieciowej do planowa-
desantu powietrznego.

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

1. Przeprowadzone badania były próbą innowacji i planowania desantu powietrznego i dlatego jakkolwiek innowacja nie mogła dać bezpośrednich porównawczych rezultatów.
2. Wydaje się możliwym zastosowanie metody PERT do planowania działań wojennych w warunkach wojennych.
3. Planowanie działań wojennych metodą PERT jest możliwe już w warunkach wojennych i wespole planującym doświadczonym praktykującym i teoretykującym i teoretykującym metodą analizy sieciowej.
4. W obecnym stadium badań metoda PERT jest niedopracowana i planowanie desantu powietrznego ze względu na niestwierdzenie lub niemożność praktycznych sposobów jej zastosowania.
5. Wydaje mi się, że przy wprowadzeniu metody PERT do planowania desantu powietrznego należy być ostrożnym, przynajmniej do czasu przeprowadzenia bardziej wszechstronnych i kilkakrotnych badań oraz sprawdzenia wyniku tych badań i jednoznacznie wojennych.

10. Uwagi ogólne:

1. Przy kolejnych badaniach niezbędny byłoby obydwóm współpracującym resortom jednolity kierunek do planowania, zakładając jednocześnie możliwość do oceny osiągniętych wyników.
2. Byłoby ciekawym opracowanie wykazów wymagań w tym planowaniu desantu powietrznego sowieńskich i jednostek wojskowych amerykańskich na najbliższej przewidzianej chwili czasu i t.
3. W kolejnym badaniu winien być nadmienione o serwy resortów oficerów i to również specjalności wojskowych.

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badanie

.....
stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpisy/

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17-21.12.65 . . . . .

1. Temat ćwiczenia: *Dwustronne, dwuszczeblowe ćwiczenie w warunkach zimowych „MAZURY”*
2. Metoda ćwiczenia: *Ćwiczenie na mapach*
3. Nazwa badanego zagadnienia: *Planowanie desantu powietrznego*
4. Treść badanego zagadnienia:
Wskazanie czasu potrzebnego na wypracowanie decyzji do desantowania i antydesantowania spieszki oraz do przeprowadzenia decyzji do wojak
5. Metoda badań:
Obliczeń matematycznych
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem:
ppłk H. Sobkiewicz
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności:
Przez okres 4 godzin

8. Wyniki badań:

W powyższym przypadku wyliczono, że na podstawie
zgodzenia potrzeb jest 18 godzin. Według zaś
postawiono na 10 godzin przed deszczem

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

Najważniejsze to fakt, że był pismo Seta b Arzelli
opracował koncepcję ujęcia desantu i postawił
udanie.

10. Uwagi ogólne:

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

Adjunkt K.T. Piotr Sobkiewicz
/stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpis/

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17-21.12.1965.

1. Temat ćwiczenia: Dwustronne, dwuszczeblowe ćwiczenie w warunkach zimowych „MAZURY”
2. Metoda ćwiczenia: Ćwiczenie na mapach
3. Nazwa badanego zagadnienia: 1. Przydatność nowej organizacji sztabu armii.
2. Efektywność pracy sztabu
4. Sprawność obiegu informacji
4. Treść badanego zagadnienia:
5. Metoda badań: - praktyczne odwołanie jako ćwiczenia
- obserwacja
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: pptk Kamiński Edmund
oficer sekcji planowania
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności:

17 - 21. XII. 1965 r.

8. Wyniki badań:

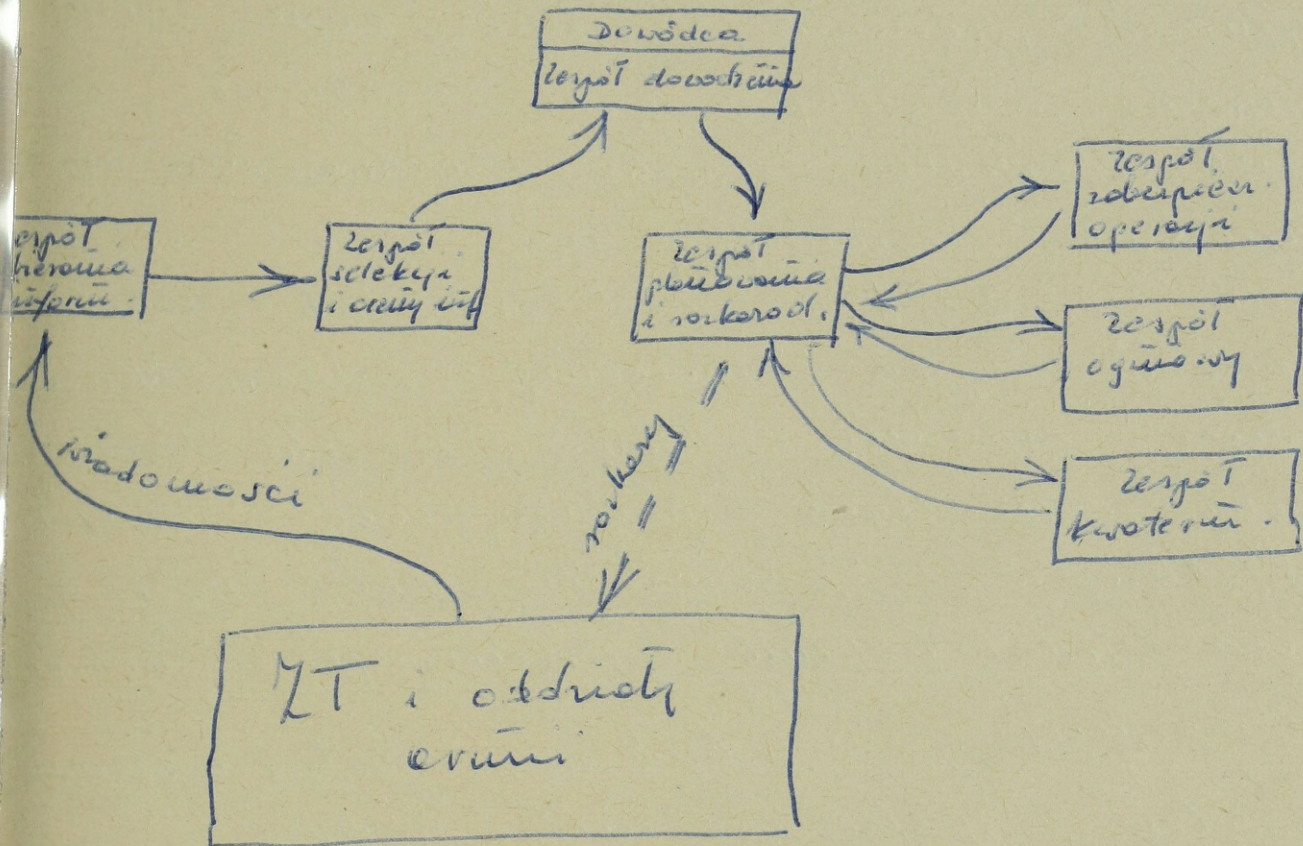
Przejście w cywilnym organizacja armii (pierwsza wersja) jest całkowicie dotychczas. Efektywności pracy udało było osiągnąć dzięki kampanii oddziałów operacyjnych od siebie tak dobrane zechciało, że praca polegała o równoległości pracy w innych miejscach było w ogóle możliwe. Tak

- selekcja (rezerwa) zbierania informacji w jednostkach miał zadaniem być tworzenie potrzebnych a powierzeni oficerowie tego szeregu byli kompetentnie nie wykształceni tego rezerwy (tylko imocho zbieranie wiadomości, bez ocen, bez większego rozprowadzania ich nie mogli z powodzeniem wykonywać inteligentni podoficerowie;
- rezerwa selekcji i ocenę informacji uzyskać suche dane, które sprawnie rezerwy zbierania informacji, nie było o te informacje dobiegali jedynie przez szereg ZT, oddziałów przez się opóźniona i była to metoda dotychczas;
- rezerwa planowania i rozkazy do wstępnym był do długiej brzozy i wypracowania "spod Tokia" danych pracy dla siebie od rezerwy ocen i selekcji lub od rezerwy dowodzenia;
- w większym stopniu odznaczony to w takiej sytuacji były, rezerwy w czasie operacji, opinii i tworzenia

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

wydziałowy

Obieg informacji był niecałkowicie; schematycznie, w sposób uproszczony miałyby go przedstawiać następująco:

informowania wewnątrz struktury struktury nie było idealnego, chociaż wrócić po temacie, tu, w warunkach stażowniczych były niesumienne

To zorganizowanie struktury w trakcie ewoluowania systemów ulegał poprawie, jednakże model informowania wewnątrz struktury nie było. Nie zostały również do końca spracowane obowiązki i zadania komisji planowania; miało to być planowanie perspektywiczne, nie kolejne dni, tymczasem raporty wole się ona również dowodzeniem hierarchii, dlatego powrócił raportować się myślał dowodzenia.

10. Uwagi ogólne:

Wnioski: Wydoje się, że trzonem nie
 tej dorobku zespołów roboczych z licz-
 nych etatowych kadrów służyć nie dop-
 ać do "skrócenia" służy ani nie re-
 efektywności jego pracy. Nowy rodzaj
 dyscypliny organizacyjnej służy omni jest
 Również niełatwo tylko celowością organ-
 zacji (ciężko, ciężko - nie ma nie ma
 planowania organizacyjnego nie takie służy
 temu i SSL. W porównaniu kadrów
 prowadzi tylko rozród, wprowadzenia
 kadrów i innych oficerów w celu etatow-
 typu kadrowym rozwiązywanie różno-
 problemów. Natomiast cały wysiłek
na udokształceniu organizacji i techniki
informacji w tym i informacyjnej
testów służy omni. Nowy rodzaj
 wiedzy droga do usprawnienia
 dowodzenia.

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

pprk. Edmund K...
 /stopień, nazwisko i imię/

.....
 /podpisy/

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17-21.12.1965r.

1. Temat ćwiczenia: Dwustronne, dwuszczeblowe ćwiczenie w warunkach zimowych „MAZURY”
2. Metoda ćwiczenia: Ćwiczenie na mapach.
3. Nazwa badanego zagadnienia: Przydatność nowej organizacji sztabu armii.
4. Treść badanego zagadnienia:
  1. Efektywność pracy sztabu
  2. Sprawność obiegu informacji
 Efektywność pracy dowiadczalnego oddziału informacji.
5. Metoda badań: eksperyment w warunkach „laboratoryjnych” (zbiorem dowiadczalnym z dwustronnego ćwiczenia dow. sztabu.)
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: Oddział inf. sztabu armii wresz.
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: 3 dni.

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

1). Wydaje się niecelowe rozdzielanie na ministerstwa, niepowiązane jednoosobowym kierownictwem, dwa siatki urzędnicze od siebie zupełnie: informacyjnej i planowania.

2). Nowa organizacja sztabu i powołanie oddziału prawnego zapewni ministerstwu i właściwym organom (szereblu) dostateczną informację w stosunku do dotychczasowej org. sztabu.

3). p. ostatecznie zdanie na str. 2.

10. Uwagi ogólne:

Wnioski z ankiety nie mogą stanowić podstawy do dalszych badań w zakresie:

- przydatności nowej org. struktury;
- efektywności pracy struktury;
- sposobów dalszej informacji

porównaw: a) Formac nowa org. struktury nie określono jej funkcji, zadań i porównań porównajonych zespołów

b) Zbyt często zmieniano org. struktury w latach 1953-1954 (3 razy w ciągu kilku miesięcy), co prowadziło do nieodpowiedniego systemu pracy, z którego kolektywnie i porównaj kolektywnie.

c) Wytypowwały zbyt wielkie różnice w umiarkowaniu wykonywanych obowiązków (np. jeden oficj. potrafił zrobić, wykonać na miejscu i ocenić więcej informacji, jak ten, inny oficj. go nie robił).

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

ppłk. Józefina Boguska
.....
/stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpisy/

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń . 17. - 21. 12. 1965.

1. Temat ćwiczenia: Dwustronne, dwunosebłose ćwiczenie w warunkach symulacji "Korony".
2. Metoda ćwiczenia: ćwiczenie na mapach
3. Nazwa badanego zagadnienia: 1. Przydatność metod matematycznych
4 - przy planowaniu operacji OPL
4. Treść badanego zagadnienia: 1. Testowanie gier strategicznych do optymalizacji
uproszczonego kierunku ruchu i plan.
5. Metoda badań: 1. Doświadczenie w oparciu o symulację beltyczną - operacyjną
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: 1. Stanek zespołu do współpracy z Inst. Op. i Techn. Dosad. w
zakresie operacji OPL
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności:

17. - 21. 12. 65

8. Wyniki badań:

Testowano model gry strategicznej (dwuosobowej zero) do optymalizacji wyposażenie kapitału i punktów. Wskazano na to.

Przeanalizowano model metodą wyceny obliczeń twardych, co wymaga uwzględnienia stosowania tego ~~metody~~ do wprowadzenia decyzji.

Wszystkie te porównania gry nowozone nie muszą porównać z decyzjami wprowadzonymi przez kierownika, obie strony rozpatrywały nowe potężne wejście (chwilowe). Ewentualne uwagi wynikające z nowozonej metody mogą być reprezentatywne dla każdego problemu. Wskazano na to, że niektóre parametry modelu w chwili obecnej są uważane (skutecznie) za niedokładne.

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

przebieg, chociaż prace badawcze, w drodze korekcyjnych wniosków i doświadczeń z innymi instancjami zakresy przydatności stosowania lewoty jest w problematyce DPL. W zakresie od przesłotażu, niektóre modele zaprogramowane w EMC.

Inne wnioski

zakresie usprawnienie pracy doświadczonej przez pracowników powiązane z innymi ~~wpływu~~ ^{współpracy} ~~wynikami~~ z decentralizacją doświadczeń wdrażaniem pracy (lepsze kwalifikacje, wyższe kwalifikacje). Decentralizacja decyzji wdrażanych podlega nie przekazywaniu uprawnień ich podejmowania w innych sferach, obywateli oraz nie wdrażanie decyzji, umożliwić jej podjęcie na podstawie informacji o jej skutkach (bez innych wielostronnych), umożliwić stanowiąc świadomego i (z reguły) zwiększone rozwiązanie doświadczeń w innych sferach.

10. Uwagi ogólne:

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badani

.....
pph. dr. Buloński W. H.
/stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpisy/

INSTYTUT DOWODZENIA

FORMULARZ

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17-21.12.1965r.

1. Temat ćwiczenia: Dwustronne, dwuszczeblowe ćwiczenie w warunkach zimowych „MAZURY”
2. Metoda ćwiczenia: Ćwiczenie na mapach
3. Nazwa badanego zagadnienia: Planowanie zaopatrzenia w środki materiałowo-techniczne.
4. Treść badanego zagadnienia: Praca służby uzbrojenia w operacji racjonalnej armii (w nowym systemie podległości - służba uzbrojenia podległa kwatermistrzowi armii).
5. Metoda badań: Praktyczne spracowanie w terenie na mapach przez obsadę w bardzo uproszczonym shtandzie.
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: Szef zespołu uzbrojenia - podporządkowany szefowi zespołu zaopatrzenia.
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności:
Od 17 - 21. 12. 65 r.

8. Wyniki badań:

Ze względu na ograniczoną obsadę - zmuszony byłem się ograniczyć do badania formy.

Uważam iż zespół uzbrojenia niniejszy jest samodzielną jednostką bezpośrednio kwatermistrzowi armii. Podległość zespołu rozpatrenia hauptlitowanta przez służbę nie, która przez się musiata dostosowywać do goni' zespołu rozpatrenia.

Zespół uzbrojenia finansowat rozpatrenie armii i rakiety. Zaś zespół rozpatrenia zajmował tenciem armii i amunicje (która musiad przygotowa' się do zespołu uzbrojenia), paliwo, żywność i inne. Wskazaniem st rakietaми - rozpatreniem i dowod. przez. PIR musiad się z konieczności zajmować uzbrojenia.

A więc naszej forma współpracy z zespołem tenciem a nie podległości niniejszy celowat formy uzbrojenia.

W utrononej grupie operacyjnej kwatermistr byto przedstawiciele służby uzbrojenia, co było moeno hauptlitowanta przez zespół uzbrojenia który musiad bezpośrednio utrzymywane być z grupą operacyjną. A faktycznie grupa operacyjna kwatermistr, ten kontakt niniejszy utrzymuje i finansowat dowod do zespołu uzbrojenia.

Taki stau powodowat trudności a formy uzbrojenia. Z jednej strony zespół uzbrojenia musiad utrzymywane być bezpośrednio ze stat armii, a z drugiej strony a kwatermistr który był a grupie operacyjnej kwatermistr, dowod odnosnie amunicji do broni klasycznej kasy wac olo zespołu rozpatrenia.

Brak przedstawiciele służby uzbrojenia ^{in grupie oper.} w zespołu uzbrojenia nie utrzymuje na czas olnych olnych odnosnie spraw związanych z reżimem a sprzęt uzbrojenia, amunicje i rakiet armii. To z kolei wytykato ujemnie na formy samego zespołu uzbrojenia.

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

Despot uzbrojenia niżej być samodzielną twierdzą podległą bezpośrednio kwaterymistrzowi.

W grupie ~~operacyjnej~~ operacyjnej niżej być przedstawiciel służby uzbrojenia, którego zadaniem było by utrzymywanie się w nawiązaniu do sztabu armii oraz przekazywanie danych odnośnie służby uzbrojenia od sztabu do zespołu uzbrojenia ~~na~~ od zespołu do sztabu ^{z jakimiś} i do kwaterymistrza.

3. Despot uzbrojenia, jak wyżej, niżej znajdować się na KSD przy zespole rozpoznania.

4. Prace w zespole uzbrojenia niżej kierować się uzbrojenia ~~zgodnie~~ zgodnie z rozkazem, o ile się uzbrojenia znajdować by się na SD.

5. Despot grupy niżej stanowić się ~~co najmniej~~ co najmniej z trzech ludzi + przedstawiciel w grupie operacyjnej twierdzenia.

6. Takie ustalenie służby uzbrojenia uważać za podstawę w dalszych pracach podobnych do zorganizowanej ~~usługi~~ usłudze.

10. Uwagi ogólne:

Wykonanie maszyn do wielkiego wołania
urządzeń za nieodwołalne.

Stalozasto by opisać naliczeń aktualnej ję
istotach myślenia i program do sponzorem
rozwiązaniu amunicji z ję armijnych na ol
i odwołanie. Dato by to możliwość rychłego
wzrostu obrotów w czasie urządzania
opracowania podległych armii odwołania.

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

szef zespołu urządzania armii *szef* *szef*

.....
/stopień, nazwisko i imię/

.....

/podpisy/

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17-21.12.1965

1. Temat ćwiczenia: Dwustronna, dwuszczeblowa ćwiczenie w warunkach zimowych „MAZURY”
2. Metoda ćwiczenia: Ćwiczenie na mapach
3. Nazwa badanego zagadnienia: Przydatność wykorzystania metod matematycznych do planowania wykorzystania środków opiewowych
4. Treść badanego zagadnienia:
5. Metoda badań: Obserwacja, porównanie
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: Zespół planowania ognie pptk Teude
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: 17-21.12.65

8. Wyniki badań:

Organizacja штабу: dotychczas istniejąca (Oddział Rozpoznania) nie daje eprenium - brak koordynacji, z tym powinno być Centrum Rozpoznawcze na szczeblu (dywizja - Armia). Powinno ono obejmować wszystkie rodzaje wojsk i służb, czyli powinno być podobną organizacją jaką stworzono w drugiej wojnie światowej.

Zadania

- planowanie rozpoznania i kierowanie organizacją rozpoznania
- zbieranie danych z rozpoznania od wszystkich źródeł
- opracowanie tych danych i przekazywanie ich do komórek штабу;
- w wypadku konieczności przekazywanie niektórych danych (inf. elektronicznej) zgodnie z koniecznością bezpośredniego informowania odpowiednich komórek штабу (kadencja jądrowa i lotnicza) czyli musi mieć jakąś bezpośrednią łączność z centrum planowania epnie w celu umożliwienia interwencji.

Dla porównania się wewnątrz штабу należy ustalić odpowiedzialność.

Dla sprawnego obiegu informacji należy przede wszystkim ludzi pracujących na odpowiednich stanowiskach oraz zprecyzować ich zadania.

Szef штабу epnie powinien określić plan rozpoznania. Na podstawie tego kierujący Centrum Rozpoznania powinien ustalić organe które powołane w skład Centrum Rozpoznawczego oraz ich zadania. Natomiast rozpoznanie rodzajów wojsk powinno być prowadzone przez oficerów służb w tej dziedzinie.

Dostęp informacji powinien być sukcesywny. Odrębnie mapy. Nie powinno się robić dwóch map (dwiej i lotniczej map). Powinno być jedno (epnie) rozpoznawcze ujmujące dane z enaliny dowodów wojsk które powinny być mapy uzupełniane - robocze

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

Wierowanie ~~o~~piem powinno być prowadzone na podstawie
anych otrzymanych z Centrum Rozpoznania, prowadzone
ner fachowców z danej dziedziny i specjalistów (wykamu-
szych schematy, przepisy itp)

W kierunkach dziedzin wojsk powinien być oficer, który
zbiera i przekazuje informacje.

rozpoznanie lotnicze powinno być dostarczone kopie
dysk z dużą dokładnością obróbki.

10. Uwagi ogólne: Odnosnie usprawnienia pracy ntobu
- dobór ludzi do ntobu os odpowiednich specy
  - prace nie moze przebiec chotycznie - co kilka godzin oficerowie ntobu powinni miec wykonywane ich pracy;
  - winno byc wzrastajace komunikowanie os wozsh;
  - powinno byc duze koordynacja pracy ntobu
  - powinny byc wprowadzone uzgodnione techniki usprawniajace proces obiegu informacji wewnetrznego (np. glosnikowiece, karykatury).
  - powinny byc rozwazane przypotawne algorytmy pracy na maszynach systematyczne
  - przeniesienie w oddzielnych rozpotach pozycji oddzielny przed cwiczeniem glosnym (kompleks)

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespolu/ przeprowadzajacej badania

.....
/stopien, nazwisko i imie/

.....
/podpisy/

Na podstawie ustnych relacji
przebiegajacych kpt Mezurow

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17.21.12.1965r.

1. Temat ćwiczenia: Dwostronne, dwuszereblowe ćwiczenie w warunkach zimowych „MAZURY”
2. Metoda ćwiczenia: Ćwiczenie na mapach
3. Nazwa badanego zagadnienia: Planowanie zaopatrzenia wojsk w środki materiałowo-techniczne
4. Treść badanego zagadnienia: Wpływ warunków niekorzystnego pola walki na system zaopatrywania wojsk.
5. Metoda badań: - uśredniony rozwój materiałowej bez środków mechanizacji.
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: Wydział planowania sztabu kawalerii-
polskiej ŁA.
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: 4 (cztery) doby.

8. Wyniki badań:

w wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że:

- nie może być planowanego zapotrzebowania wejść w materiałowo-techniczne bez uwzględnienia zmian w sytuacji wejść na polu walki;
- bezwzględnie musi być brane pod uwagę wspólne ukształtowanie walki w porządku wyższych szczebli taktycznym a ponadto:

- organizację drożni i ruchu na miejscu wejść,
- stan posiadanych środków materiałowo-technicznych w składach armii,
- współczesne ukształtowanie kierunków,
- pora roku,
- charakterystykę grup przeciwnika na tyłach w działaniach (możliwość niszczenia komunikacji i środków materiałowo-technicznych itp.).

Należy wytyczyć - musi być ukształtowanie zorganizowanego systemu obiegu informacji. Każdy element tego systemu powinien odzwierciedlać bieżącą informację i przekazywać ją właściwemu adresatowi, aby nie można było powiekszyć o obecnym kierunku.

Informacje napływają z powasnym opóźnieniem z niedokładne, stwarzane różnorodnie sposoby kodowania.

Stale powtarzając się sprawa: Pomocniczo komórki dowodzenia (na niższych szczeblach organizacyjnych - pułki) przerywają w odwołaniu od komórek

10. Uwagi ogólne:

w przyrodzie przy równoległej pracy Instytutu
i komórek emerygów - wstępnym współpracującym
obydwoma sposobami.

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

ppł dr Andrzej Zawadowski
.....
/stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpisy/

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17-21.12.1965

1. Temat ćwiczenia: Dwustronne, dwuszereblowe ćwiczenie w warunkach zimowych „MAZURY”
2. Metoda ćwiczenia: Ćwiczenie na mapach
3. Nazwa badanego zagadnienia: Przydatność nowej organizacji sztabu armii.
4. Treść badanego zagadnienia:
  2. Efektywność pracy sztabu
  4. Sprawność obiegu informacji
5. Metoda badań: obserwacja, analiza, porównanie
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: Kwatermistrzostwo - p
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: 17-21.12.65

8. Wyniki badań:

Przyjęta struktura organizacyjna w ćwiczeniu materialnym w inacej strukturze. Kwaternionowa grupa operacyjna jest uwzględniona na SD. Jednostka ^{nie} powinna ona wchodzić w skład kamionek etapu, lecz stanowić samodzielny kamionek podległy bezpośrednio kwaternionowi armii. Skład KGO powinien ograniczyć się do 6-8 oficerów, zadania powinny polegać głównie na dyrektywnym planowaniu i hierarchicznym zabezpieczeniu operacji oraz selektywnym informowaniu operacyjnym i przekazywaniem ich do etapu kwat. armii. Wskazując o etapie kwat. armii, to powinna rozwinąć się w RBA, co eliminuje jedno ogniwo dowodzenia. Zadania etapu kwat. armii powinny być strategiczne planowanie zabezpieczenia operacji i jego realizacja. Oczywiście, w tym ustaleniu powstanie nastąpiłoby także rozwiązanie struktury organizacyjnej, w którejby dotychczasowe powinny znaleźć się zadania ewidencyjne - rachunkowe.

Wykonanie EMC do procesu planowania i organizowania jest już najbardziej celowe i konieczne pod warunkiem algorytmu będącego obciążeniem z zadaniem, które są praktycznymi realizacją podlega działaniom wyżej.

Zademonstrowany algorytm obliczenia cyfrowego jest kalkulacyjnym, sprawnym narzędziem iteracyjnym obliczenia, nie jest jednak być praktycznie stosowanym na szczeblu armii podlega działaniom wyżej, ponieważ wymaga dostarczenia dodatkowych danych o stanie historycznym przekazywanych rodzajów sprzętu i innych. Przekazywanie tych danych od pododdziałów, przy obecnych warunkach i celach jest wykonaniem tego algorytmu do

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

Planowanie danych wyjątkowych w obszarze organizacji operacyjnej ma charakter centralny i obciążony do celów planowania i wyjątkowych z zakresu planowania działań.

Drugi algorytm, związany z opracowaniem planu zasobów, może być wykorzystany do obliczeń w porządku przebiegu (mnp, wbr. itp.) a więc w typach kombinowanych, nie w tej pracy nie uwzględniamy elementów decyzyjnych a głównie chodzi o decyzje kwantowe. Natomiast dla operacyjnego planowania w stabilnym warunkach konieczność opracowania takiego algorytmu, który operowałby na szeregu elementów decyzyjnych, uwzględniamy normalnie podczas pracy stabilnej.

Myśląc natomiast o tym, że przy opracowywaniu algorytmów dla rozstrzygnięcia zadań związanych z planowaniem materiałowym na szczeblu armii i Frontu, należy przewidzieć a rodzaje algorytmów:

- dla operacyjnego planowania w stabilnym warunkach, ^(warunki) uwzględnianiu elementów decyzyjnych;
- dla porządku stabilnego, ~~stabilnego~~ obejmującego rozpręgnięte planowanie i ewidencje materiałowej.

Ponadto, niezbędnym warunkiem zastosowania EMC w ewidencjach, jest odpowiednio dostosowanie założeń do wymagań pracy EMC, co znacząco przyspiesza i ułatwia obliczenia.

Zca kupa Kataldy TT
H. Kozłowski
H. H. H. H.
H. H. H. H.

10. Uwagi ogólne:

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

.....
/stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpisy/

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń .17-21.12.1965r.

1. Temat ćwiczenia: *Dwustronne, dwuszczelkowe ćwiczenie w warunkach zimowych „MAZURY”*
2. Metoda ćwiczenia:
3. Nazwa badanego zagadnienia: *Przydatność nowej organizacji sztabu armii*
4. Treść badanego zagadnienia: *Obieg informacji*
5. Metoda badań: *Obserwacja, porównanie*
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: *Kierownictwo - ptk dr Żółkowski*
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: *17-21.12.1965r.*

8. Wyniki badań:

W czasie ćwiczeń nie została stworzona droga o
informacji, ~~gdzie~~ przez stworzenie Centralnego Biura
Informacyjnego, gdyż zajęł się on technicznymi
zbiorem informacji. Tym bardziej organizacji, ofic
musiały zastąpić innymi pracownikami.

Brak było koordynacji między poszczególne
(kierownikami) opniwami tego Centrum (Rozform
Oficerowie strasze opracowanie Informacji nie
upewnieni do zatwierdzenie decyzji, dowódcy
co temu nieo ich do powołanego podawanie my
swoich związków.

Informacje powinny być równolegle doprowadzone
niefortu rozkrojów wojsk - brak było środków do

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

w przyszłych ćwiczeniach trzeba przewidzieć by informacje
wznowiły docierały i do sztabu - ośrodka informacyjnego
do sztabów rodzajów wojsk.

Selekcja informacji powinna się odbywać w centrum
bierania informacji, gdzie również powinna być dokonana
jej selekcja według potrzeb koncepcyjnych rodzajów
wojsk i potrzeb służb.

Prace powinny być sprawowane - wykonawca - oficer
operacyjny odwołanie ^(rozporządzenie) i ogólnego oraz drugie miejsce
odwołanie rozporządzenie specjalnego.

Wskazanie konieczności sporządzenia dokumentów w formie
replikacji (do powielenia, rozporządzenia itp). Potrzeb-
nym byłoby rutowanie ^{sytuacji bieżącej} ~~mapy~~ na ekran, a umieszcze-
niem byłoby mapy - służbyby się czas na opracowanie
lekcji.

Wskazywałby opracować bazy umożliwiające szybko prze-
glądanie danych - obecne dokumenty nie nadaje się -
tabelki trzeba zmienić, opracować nowe bazy, tabelki budować
na obecne przedmioty obiecy informacji.

Zmienić trzeba metody planowania. W czasie bieżącej
operacji należało planować operacje perspektywicznie. Trzeba
wyodrębnić grupę oficerów która zajmowałaby się tylko
planowaniem perspektywicznym. Nie potrzebne sporządzać
szczegółowych planów operacji, ogólne planowanie ustalić
razem. Ma to duży wpływ na obieg informacji.

W planowaniu trzeba uwzględnić bieżącą sytuację, a pla-
nujący działanie musi być na bieżąco informowany.

Nie potrzebne łączyć w jednym ośrodku oficerów wszystkich
specjalności. Oddział Operacyjny i Rozporządowy powinien
tworzyć jedną całość, bez ~~specjalistów~~ włączenia specjalistów
gdzie to nie ułatwia, a utrudnia obieg informacji.

Należałoby wydzielić oddzielny zespół oficerów do planowania
przeprawy wojsk i opracowanie algorytmów do wykorzysta-
nia elektronicznych map cyfrowych.

10. Uwagi ogólne:

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badanie

.....
/stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpisy/

Na podstawie ustnych relacji
prekierowanych kpt. Mazurów

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17-21.12.1965r.

1. Temat ćwiczenia: Dwustronne, dwuszczelkowe ćwiczenie w warunkach zimowych „MAZURY”
2. Metoda ćwiczenia: Ćwiczenie na mapach.
3. Nazwa badanego zagadnienia: Organizacja i praca zespołu Opniowego - Oddziału Planowania i rozkazodawstwa
4. Treść badanego zagadnienia: struktura
Zadania
funkcjonalność
5. Metoda badań: Obserwacja, porównanie
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: Szef Zespołu Opniowego
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: 17-21.1965r.

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

Wydział Dowodzenia:

Ważnym trendem Wydziału planowia: net wydziału, oficerowie kierunkowi, kadrowi itp. W toku operacji do Wydziału Dowodzenia mogą być włączani oficerowie z Wydziałów Rechetowego, Artylekijshiego i Lotniczego i odwrotnie, oficerowie kierunkowi mogą brać udział w planowaniu i życie irodhów rażenia.

Zadaniem Wydziału Dowodzenia jest: zbieranie informacji i dostarczanie ich do porządkowych komórek Oddziału i sztabu, przechowywanie rozkazów i rozgłoszeń (komend) do podległych jednostek, kierowanie ich działalnością, ~~itp.~~ opniawę, przygotowanie, rozpatrywanie itp. W dyspozycji tego Wydziału znajdują się wszelkie irodh dowodzenia i jest on organizatorem działalności bojowej i życia Oddziału.

Może być i inna organizacja respektu dowodzenia. np. w ponurpólnych wydziałach istniałyby niewielkie komórki dowodzenia koordynowane przez szefa Oddziału - jest to sprawa do dyskusji.

Wydział Zaspotnienia Rechetowego i Artylekijshiego składałby się z funkcyjnych o odpowiednich kwalifikacjach i specjalnościach.

Zadaniem Wydziału byłoby: prowadzenie ewidencji amunicji i sprzętu artylekijshiego i rechetowego, dostarczenie ^(kierowaniem, ruchem) sprzętu i amunicji rechetowej, kierowanie PIR, ueliczenie irodhów amunicyjnyh i ich możliwości, ściśle współpracując w tym zakresie z porządkowymi Wydziałami.

Odnosnie kierowanie ruchem jednostek artylekijshih i irodhów rechetowych - może być realizowane centralnie (planowane i organizowane ~~jednym~~ przez jeden oirodek w armii) ale ściśle współpracując z Oddziałem Opniowym (Wydziałem Dowodzenia i Zaspotnienia)

5. Sekcja Obliczeniowa składająca się ze specjalistów (artylekijstów, matematyków) ściśle współpracująca

10. Uwagi ogólne:

z Wydziałami planowanie wykorzystania irodlo-
rocznie (odnosnie szybko obliczenie danych ni-
nych do planowania), z Wydziałami Dowodzenie
patrenie (odnosnie planowanie i kierowanie
wojsk i irodlo w rozpoznaniu). Wyposażone win-
byc w odpowiednie urzadzenie do przetwarzania
danych lub irodlo uwolniewajace szybko kon-
z urzadzen przetwarzajacych.

Odnosnie rozpoznania. Idea skupienie og-
i irodlo rozpoznania w jednym oddziale jest si-
ale w oddziale tym musi byc komenda, ktora
nowoczesny informacje z punktu widzenia potrzeb
Opiniowego i stanowiska Technik między tymi dw-
i innymi Oddziałami. Wśród organów Oddziału Rozpo-
winny byc i organy specjalistyczne pracujace na ho-
Oddziału Opiniowego, wyposażone w specjalistyczne
ki rozpoznania. Oddział Opiniowy lub rozpoz-
tyczny w Oddziale Rozpoznania winien miec per-
dynamiczne uprawnienie w stosunku do org-
i irodlo rozpoznania specjalistycznego (wzrost
lotniczego)

Odnosnie TD - specjalistyczne tabele dla rodu

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

.....
/stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpisy/

Na podstawie relacji
płk. Kaganice zebranych
pisał mjr. Horcha

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń 17-21.12.1965r.

1. Temat ćwiczenia: Dwustronne dwuszczeblowe ćwiczenie w warunkach zimowych, Mazury"
2. Metoda ćwiczenia: Ćwiczenia na mapach
3. Nazwa badanego zagadnienia: Przydatność nowej organizacji sztabu armii.
4. Treść badanego zagadnienia: Rozpoznanie Wojsk Chemicznych.
5. Metoda badań: Obserwacja,
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: Szef Wojsk Chemicznych - ptk dr. Cybulski
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: 17-21.12.1965r.

8. Wyniki badań:

Organizacja rozpoznania wprowadzone w życie nie usprawniła zbierania danych dla potrzeb wojsk chemicznych w stosunku do dotychczasowych metod.

System rozpoznania szkieletu nie pracował ponieważ nie było danych.

W nrtabie powinien być fototelegraf oraz odbiorniki dla poruczników oficerów dla zbierania danych. Również powinno być zastosowane telewizje. Jednakże nie ma czasu na takie możliwości.

Dane o uderzeniach jądrowych można uzyskać po upływie kilku godzin (2godz). W tym czasie sytuacja może się zmienić.

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

10. Uwagi ogólne:

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania

.....
/stopień, nazwisko i imię/

.....
/podpisy/

Na podstawie ustnych
relacji przechowanych
kpt. Mierzewski

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń . . . . .

- 1. Temat ćwiczenia: *Operacja rozpoznania przeciwnika*
- 2. Metoda ćwiczenia: *Ćwiczenia na mapach*
- 3. Nazwa badanego zagadnienia: *organizacja oddziału teren. oddziału rozpoznawczego ogólnowojskowej*
- 4. Treść badanego zagadnienia:
- 5. Metoda badań: *obserwacja, analiza*
- 6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad badanym zagadnieniem: *Oddz. łączności i radioelektroniki*
- 7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: *Czas trwania ćwiczeń.*

8. Wyniki badań:

Nowa organizacja młodej
 między innymi, wysoka wydajność w dostawach,
 zapewnienie jakości usług, wydajność informacji
 tożsamości, podwyższenie, zaciężenie i napędzanie
 Poradcom ku temu są zgrupowanie specjalist
 jednakowo zainteresowanych oficjalnie w adresem
 oddziały (kierowcy). Np. zespół rozporządzenia, kła
 w sobie zwiadowni ogólnowojaskowych i radkoma
 Iteu taki porwała na wydajniejsze wykonanie
 ten tworzei organizacyjnych w tym celu or
 gospodarstwie sprężenie tworzei, jeli etata
 tworzei poszczególnym zwiadowni + orga
 kłozycie. Takie uwaga w różnej formie o
 zespołu dostaw, planowania i zgrupowy. S
 ności tworzei to bezpore warunki planowanie
 użyciu i eksploatacji systemu tworzei or
 zemu, że przyjęta organizacja strachu wiemo
 kartograficzne i literalne mbielstwy, aby an
 bardziej praktyczne argumenty.

Sprawności obsługi informacji, zapewnienie
 prace zwiększenie ilości kanałów lub prace
 pojedynczego kanału na określonej relacji. Zwiększe
 w okresie braku polowych urządzeń wielokrot
 ucy, stosuje się sposób pierwszy, co i stosuje
 straby użyciu wójsh. Szeregówie ujęte zwi
 ilości środków transmisyj informacji. Metoda
 przypama sposo dodatkowych kłopotów zwi
 z dokumencjami tych środków na punkto
 wadzei, celowny przed wrażliwością rozkolei
 zasilaniem i t.j. Szeregówie mikrokomputeru sp
 jest drugi stan osobny oddziały tworzei or
 iboże techniki z transportu urządzeń spr
 użycie punktów dostaw.

W świetle tego powstała konieczność aby
 rami tworzei zdumowali się równoległe pla
 nów i organizacji. Poradcom ku temu jest to
 potrzebnie korzystać z tworzei

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

Wnioski te i w toku kierowania aparacją. Należy
wypowiedzieć się, że w pracy systemu technicznej nie może
być przerwy. Toż więc oddział techniczny winien stale
być w gotowości do wykonywania tych dwóch czynno-
ści stale, bez względu na zadania wykonywane przez
wojsko.

Powinno stanowić urzędniczym do tego, że nie
można oficera oddziału technicznego rozdzielając
między poszczególne kategorie stanu. Powinno
w tym wypadku ostrożnie unikać zdegrada-
cyjnego oddziału nie będzie w stanie wykony-
wać podanych wyżej zadań.

W świetle powyższego oddział techniczny osłoni
winien posiadać dwa wydziały: planowania i orga-
nizacji. Kierownik wydziału winien mieć specjalni-
stów, którym będzie zdolni do kierowania systemem
jakim dysponuje oddział techniczny adwizyjnego stanu.

Wydział planowania winien ściśle współpra-
cować z szefem planowania stanu osłoni. Wydział
ten winien mieć dostęp i do kwatery szefa
wydziału organizacji ma współpracować ściśle
z szefem planowania, a dalej rozpracowania
i agencjami, które realizują wyżej pierwszego-
danego.

Najbardziej celowne jest mieć w oddziale
technicznym i specjalistę mechanizacji radio-
elektrycznego. Umocnienie to bardziej realne plano-
waniu i pracy systemu technicznego oraz elektrycznego
oddziału na system techniczny upb.

Do technicznego kierowania zapotrzebowaniem
w oddziale technicznym należy mieć sekcję tech-
niczną. Zadaniem tej sekcji byłoby stałe czuwa-
nie na stanem i ilości sprzętu w wojskach
i flotach. Kierownictwo remontu i utrzymania

10. Uwagi ogólne:

W toku obserwacji nie udało się ustalić
 realnego obciążenia oddziału technice. Przewiduje
 temu było to, że inne oddziały, niestety, nie
 zrealizowały swojej pracy bez potrzeby kontaktu
 z oddziałem technice. Ponadto widać, że
 prace przy oddziale technice, nie stanowią
 żadnej podstawy do pracy innych oddziałów
 (z wyjątkiem).

W obserwacji nie b. niskim poziomie
 była zorganizowana informacja wewnątrz
 oddziału. Sztuka taktyczna uwalniała kolaborację
 przeciwnika.

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzające badania:

Średni oddział technice
 i Pracownia oddziału technice

prk Roman Chlebowski
 /stopień, nazwisko i imię/

.....
 /podpisy/

30.1.

INSTYTUT DOWODZENIA

F O R M U L A R Z

badania zagadnień taktyczno - operacyjnych
w czasie ćwiczeń .18.21.12.:65v.

1. Temat ćwiczenia: *Działania bojowe w operacji armijnej.
Dwustronne dwuszczeblowe ćwiczenie
w warunkach zimowych "HAZURY"*
2. Metoda ćwiczenia: *Ćwiczenie na mapach.*
3. Nazwa badanego zagadnienia: *Metoda pracy oraz operacyjne
ustawienie regimenu bojowego (SR) przy SD (ntabie)
A opłotkowej.*
4. Treść badanego zagadnienia: *A opłotkowej.*
5. Metoda badań: *Praktyczne sprawowanie zasad rozkazów w
ćwiczeniu.*
6. Nazwa, skład zespołu /osoby/ funkcyjnego pracującego nad
badanym zagadnieniem: *Personel stanowiska współdziałania bojowego*
7. Czas /okres/ trwania badanych czynności: *w czasie ćwiczenia.*

8. Wyniki badań:

9. Wnioski z przeprowadzonych badań:

W ustawieniu szeregu lotniczego przy SD (ntabie) armii
nowejakowej wydaje się bardziej uzasadnione niż ustawienie
nie, w którym SWZ stanowi autonomiczny organ, zajmujący
wyróżnionymi przedmiotami dotyczącymi wyzicia lotnictwa
teraz armijnej (rozpoznanie lotnicze, wsparcie lotnicze,
raport lotniczy). Wydaje się, że dopiero, aley wyróżnieni
owymi dotyczącymi rozpoznania (z uwzględnieniem wyróżnień
i środków rozpoznania, będących w dyspozycji armii) zajmować
jedem szereg (oddział utabru) jest jakiejś bardziej sumnie, podob-
nie jak i same rozpatrywanie spraw dotyczących bezpośredniego
arcia ogniwego. W ten sam sposób uaktualizacji również
wyzyci przedmiotami transportu (też w ciżninie nie próbowano).

Jeżeli wyniki współpracy różnych specjalistów w szeregu rozpo-
znania i w szeregu ogniwym nie były najlepsze, to przede wszystkim
też, że była to pierwsza próba praktycznego sprawozdania
o tym rozsad organizacji pracy, nie spracowanym w innych.

10. Uwagi ogólne:

11. Stanowisko /funkcja/ osoby /zespołu/ przeprowadzającej badania:

8-ca SWL

ptk Bejpin Eugeniusz
.....
/stopień, nazwisko i imię/

Bejpin
.....
/podpisy/

ĆWICZEBNA STRUKTURA ORGANIZACYJNA SZTABU ARMII

Załącznik nr 1
Wariant A

Zespół Dowodzenia	
Dowódca	Szef Łączności
Szef Sztabu	Szef W. Inż.
Dca WR i Art.	Kwatermistrz
Dca SHL	Z-ca d/s pol. i t.
(8)	

Zarząd pol. i t.
(2)

Oddział Zbierania Informacji
(11)

Zespół Planowania Rozpoznania	Zespół Zbierania Informacji od ZT
(2)	(4)
Zespół Zbierania Informacji od Prze- łożonych i Sąsiadów	Zespół Zbierania Informacji od Ro- dzajów Wojsk
(1)	(3)

Oddz. Selekcji Infor- macji i Oceny Poż.	
Szef	Inż.
Z-ca	Chem.
Operac.	Łączn.
Rozpozn.	DPL
Art.	Lotn.
(10)	

Oddział Planowania i Rozkazodawstwa
(16)

Zespół Planow. Walki	Zespół Dogniowy
Operac - 3	Art. 2
Łączn. 1	Lotn. 1
Art. 1	Operac 1 atom.
(5)	(4)
Grupa Operacyjna Kwatermistrza	
Kwatermistrz	
Saper 1	
Komunikacja 1	
Saper	
(6)	

Oddz. Zabezpiecze- nia Działan.
(15)

Zespół OPB MAR Chem 2	Zespół Inż.
(2)	(2)
Zespół OPL	Zespół Służby Tech.
(3)	(2)

Zespół Łączności i Przeciwdziałania Radioelektronicz.
(5)

Kwatermistrzostwo
(10)

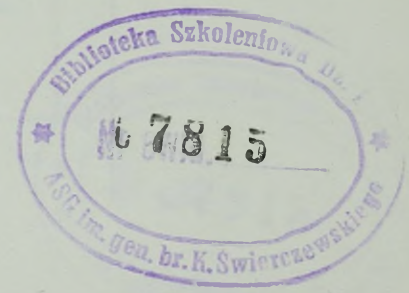
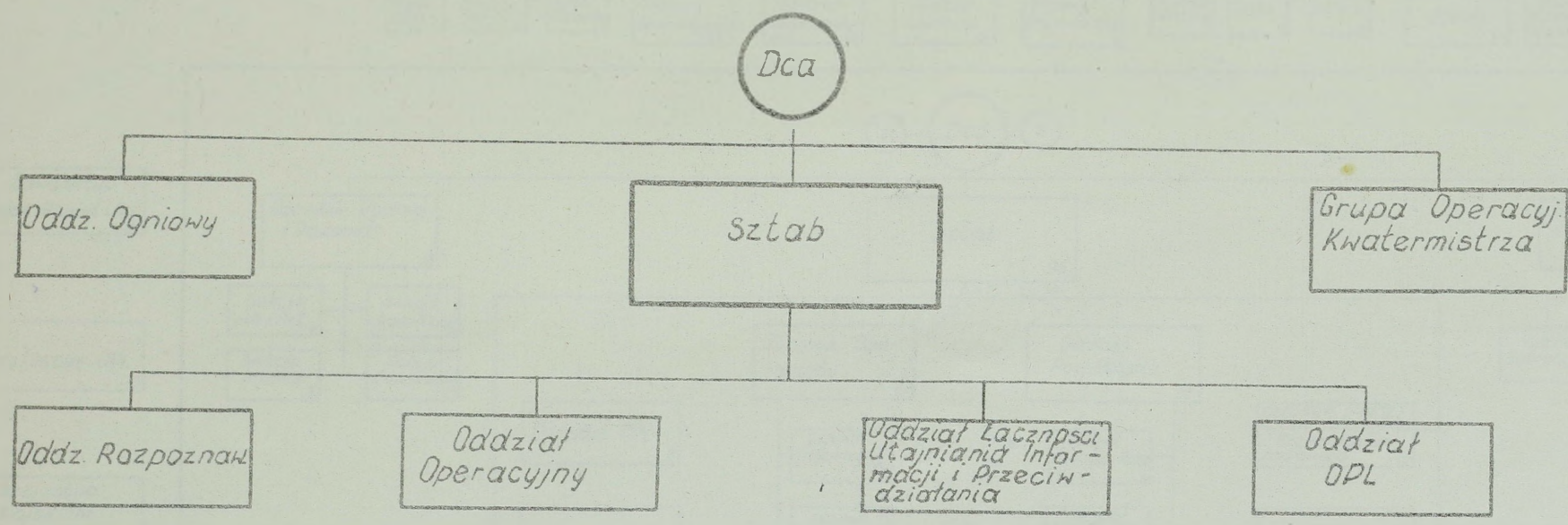
Zespół Organizacyj- ny	Zespół Uzbrojenia
(3)	(3)
Zespół Zaopatrzenia	Zespół Obsługi Med.
(2)	(1)

Razem w dowództwie 72 z tego na SD 62

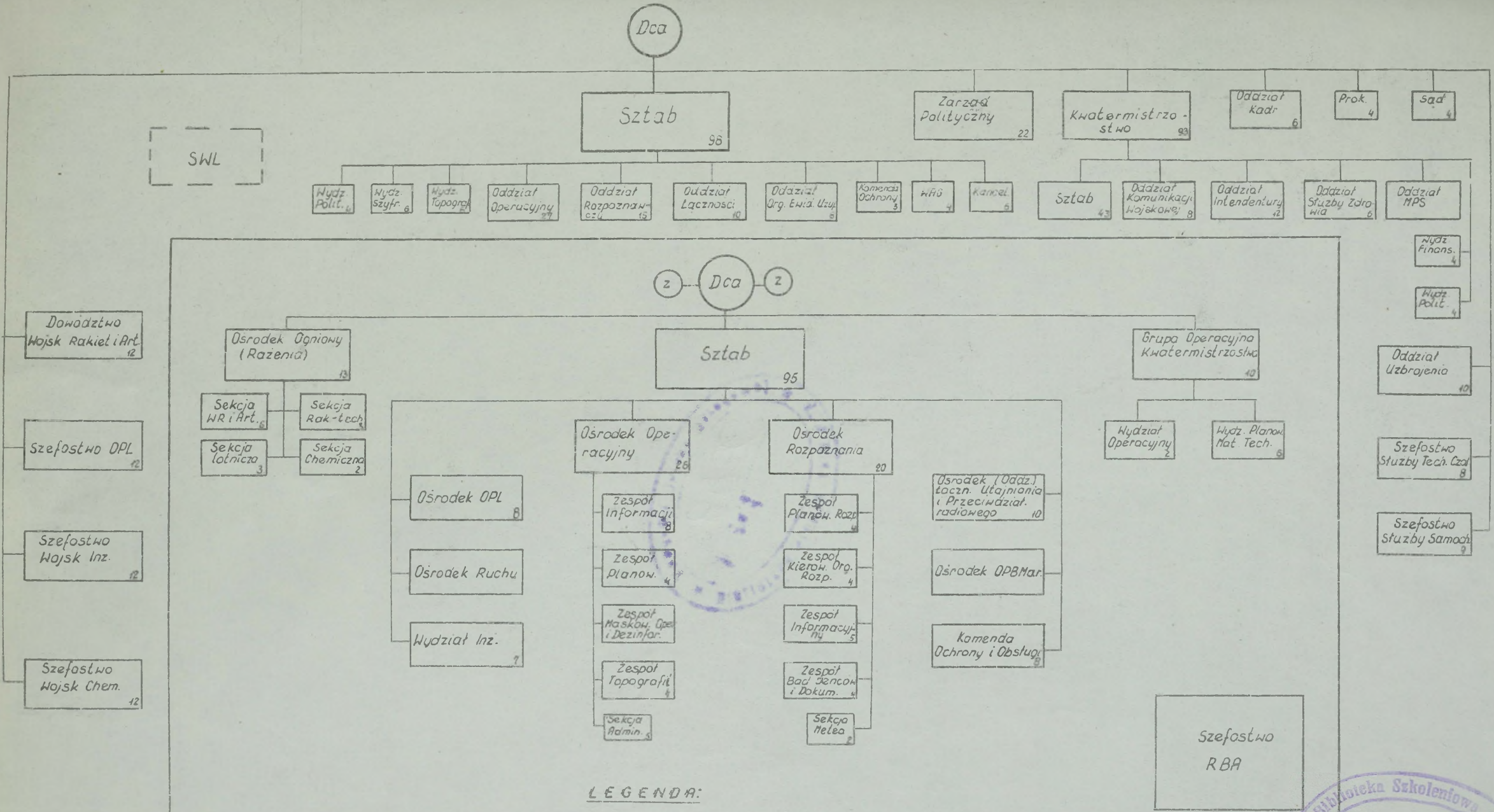

CWICZEBNA STRUKTURA ORGANIZACYJNA SZTABU ARMII

Załącznik nr 2
Wariant B

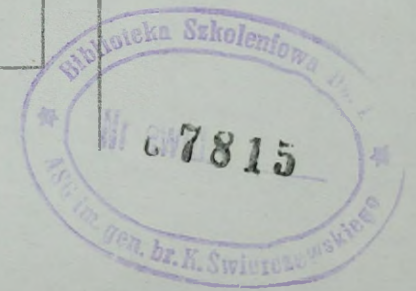

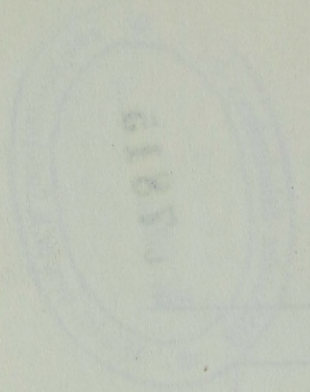
DOTYCHCZASOWEJ STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ

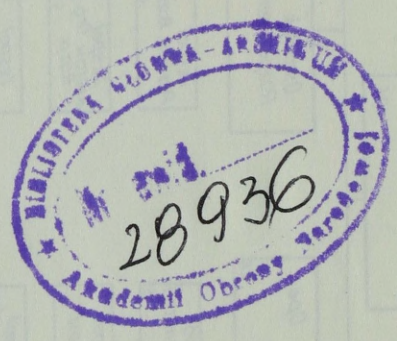
LEGENDA:

Razem - na SD bez obsługi wozów dowodzenia i autobusów sztabowych oraz bez pododdziałów obsługi 115-120 ludzi.
 Po doliczeniu obsługi środkom dowodzenia ilość ta wzrosnie około 50% i wyniesie około 150-170 ludzi.
 Po doliczeniu pododdziałów obsługi stan osobowy SD wyniesie około 250 ludzi.
 z - oficer do zleceń.

1946
1947

1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100